

Projekt

z dnia 14 stycznia 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY STARGARD**

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Gminy Stargard uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się, Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2025, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

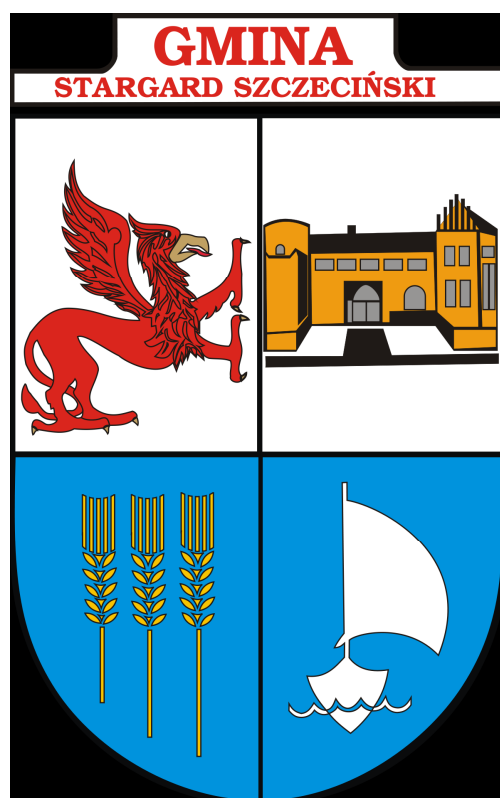
Sebastian Janiak

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Stargard

z dnia 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STARGARD NA LATA 2021 – 2025

Gmina Stargard 2020

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Charakterystyka Gminy Stargard.....	4
II.1	Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy	7
II.2	Demografia	10
II.3	Infrastruktura społeczna	13
II.4	Rynek pracy	22
II.5	Uwarunkowania gospodarcze	25
II.6	Pomoc społeczna	28
II.6.1	Beneficjenci pomocy społecznej	28
II.6.2	Pomoc finansowa w postaci zasiłków	31
II.6.3	Powody przyznawania zasiłków	35
II.6.4	Sytuacja osób niepełnosprawnych.....	37
II.6.5	Wsparcie asystenta rodziny	41
II.6.6	Dożywianie.....	42
II.6.7	Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskiej Karty”	43
II.7	Zjawisko wykluczenia społecznego	45
II.8	Piramida problemów społecznych.....	46
II.9	Uszczegółowienie problemów społecznych w kontekście celów	47
III.	Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Stargard	50
IV.	Analiza SWOT.....	58
V.	Wizja nowej ścieżki rozwoju	60
VI.	Cele strategiczne i operacyjne	60
VII.	Spójność z dokumentami strategicznymi.....	62
VIII.	Wdrożenie celów Strategii – działania	63
IX.	Monitoring i ewaluacja	68
X.	Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć	69

I. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021 - 2025 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania Gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium Gminy. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmacnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W celu dokładnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierujących działania dla Gminy Stargard.

Jakość życia to postrzeganie przez jednostkę jej pozycji w kontekście kultury i systemów wartości akceptowanych przez społeczeństwo, w relacji do jej celów życiowych, oczekiwań, zainteresowań. Definicja ta uwzględnia zatem perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań podczas dokonywania ocen, natomiast postrzeganie i ocena własnej sytuacji życiowej zazwyczaj dokonywana jest w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z miejsca zajmowanego przez jednostkę w strukturze społecznej oraz jej grupy odniesienia. Definicja ta uwzględnia również wielowymiarowość jakości życia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia¹.

Kolejny kluczowy element to spójność społeczna, która oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Należy zadbać o brak wyraźnych podziałów wzmagających podejrzliwość i zaciekość między grupami społecznymi. Koresponduje to z równością szans czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania, obaw. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

¹ Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

Kapitał społeczny to bardzo ważny zasób w postaci lokalnego potencjału zaufania, lojalności, a przede wszystkim solidarności, która pozwala na realne współdziałanie. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie we wspólnym interesie, a także rozwijania kooperacji pomiędzy grupami.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to nic innego, jak dążenie do umożliwienia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i zdobywanie dochodów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie Gminy Stargard, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej².

II. Charakterystyka Gminy Stargard

Gmina Stargard to gmina wiejska, która położona jest w zachodniej części powiatu stargardzkiego, w województwie zachodniopomorskim. Gmina graniczy z gminami powiatu stargardzkiego, tj. gminą miejską Stargard oraz gminą Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa i Suchań, a także z gminami powiatu goleniowskiego (Goleniów i Maszewo), powiatu gryfińskiego (Stare Czarnowo) oraz powiatu pyrzyckiego (Warnice). Przez gminę prowadzą drogi krajowe: nr 10 łącząca Stargard przez Kobylankę ze Szczecinem i Suchaniem (kierunek Bydgoszcz) oraz nr 20 do Chociwła (kierunek Gdynia), a także dwie drogi wojewódzkie: nr 106 relacji Rzewnowo - Pyrzyce i nr 142 Szczecin – Lisowo. W skład Gminy Stargard wchodzi 37 stałych miejscowości oraz 30 sołectw, tj.: Barzkowice, Golina, Grabowo, Grzędzice, Kiczarowo, Klępino, Koszewko, Koszewo, Krąpiel, Kurcewo, Lipnik, Lubowo, Małkocin, Pęczyno, Poczernin, Rogowo, Skalin, Smoglice, Sowno, Strachocin, Strumiany, Strzyżno,

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1876.

Sułkowo, Świąte, Trzebiatów, Tychowo, Ulikowo, Warchlino, Wierzchład, Witkowo oraz Żarowo³.

Mapa 1 Położenie Gminy Stargard

Źródło: <https://www.google.com/maps/>

Gmina Stargard posiada bogate tradycje rolnicze. Jej powierzchnia w znacznej mierze wykorzystywana jest do produkcji rolnej. Na terenie Gminy istnieją zarówno małe gospodarstwa indywidualne, jak i gospodarstwa bardzo duże o powierzchni 1 000 ha. Gmina posiada również potencjał ludzki umożliwiający utrzymanie i rozwój produkcji przemysłowej i budownictwa. Korzystne położenie w bliskim sąsiedztwie Szczecina i dogodny układ komunikacyjny potwierdzają atrakcyjność Gminy wobec rosnących oczekiwań potencjalnych inwestorów.

Pod względem geograficznym Gmina Stargard leży na równinach: Pyrzycko-Stargardzkiej i Nowogardzkiej. W granicach Gminy znajdują się cenne ze względów krajobrazowych i przyrodniczych obszary mające znaczenie regionalne, a nawet ponadregionalne. Należą do nich: rynna jeziora Miedwie (piąte co do wielkości jezioro w Polsce), dolina rzeki Iny i rzeki

³ <https://www.gmina.stargard.pl/>

Krąpieleli (zróznicowany siedliskowo i krajobrazowo obszar w obrębie naturalnych granic rzeki Krąpieleli, na jego terenie występuje łącznie 484 gatunków roślin, w tym 14 gatunków chronionych, 12 gatunków z „Czerwonych List” oraz 25 gatunków rzadko spotykanych w skali regionalnej), a także rezerwat przyrody Ozy Kiczarowskie (4,7 ha).

Gmina Stargard należy także do najbogatszych na Pomorzu Zachodnim terenów pod względem liczby zabytkowych założeń pałacowo - parkowych. Parki wiejskie, aleje oraz starodrzewy przykościelne i cmentarne stanowią wartościowy element krajobrazu Gminy jako składnik szaty roślinnej, jak i część zasobów kulturalnych.

W 2019 r. Gminę Stargard zamieszkiwało 13 752 mieszkańców, z czego kobiety stanowiły 49,2% ludności, a mężczyźni 50,8%. Największymi skupiskami ludności są miejscowości Grzędzice liczące 1 817 osoby oraz Pężino – 1 026 mieszkańców. Powierzchnia całkowita Gminy zajmuje obszar 318,9 km². Ogólna gęstość zaludnienia wynosi 41 osób/km².

Zdjęcie 1 Gmina Stargard z lotu ptaka

Źródło: <https://www.google.com/>

II.1 Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy

Gmina Stargard posiada bogatą historię, kultywowaną przez mieszkańców oraz lokalne stowarzyszenia. Na terenie Gminy aktywnie działa od 1987 r. Zespół Pieśni i Tańca „Prząśniczka”. Siedzibą Zespołu jest zabytkowy Zamek w Pęzinie. Zespół Ludowy Prząśniczka jest znany i ceniony przez mieszkańców Pomorza Zachodniego, otrzymał wiele wyróżnień i nagród, uświetnia wszystkie imprezy organizowane na terenie Gminy.

Zdjęcie 2 Zespół Pieśni i Tańca „Prząśniczka”

Źródło: <https://www.google.com/>

W 2019 r. na terenie Gminy Stargard działało 14 Kół Gospodyń Wiejskich. Panie zrzeszały się w następujących miejscowościach: Barzkowice, Grzędzice, Kurcewo, Małkocin, Skalin, Sowno, Strzyżno, Strumiany, Święte, Tychowo, Witkowo Drugie, Żarowo, a także od 2019 r. w Kłępinie i Rogowie. Koła Gospodyń Wiejskich aktywnie uczestniczą w kiermaszach i festynach gminnych. Ponadto panie zrzeszone w Kołach angażują się na rzecz swoich miejscowości w ramach różnych działań lokalnych. Gmina Stargard cyklicznie organizuje dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i Kół Gospodyń Wiejskich z obszaru Gminy warsztaty rękodzielnicze.

Gmina Stargard posiada ponad 2 500 ha powierzchni wód stojących, co stanowi niewiele ponad 8% powierzchni ogólnej Gminy. Największym zbiornikiem jest jezioro Miedwie (piąte co do wielkości jezioro w Polsce). Powierzchnia tego jeziora w granicach Gminy wynosi 2 217 ha, co daje ponad 85% powierzchni wód. Do najważniejszych cieków wodnych Gminy należą obok Iny, Mała Ina, Krąpiel, Małka oraz uchodząca do Miedwia Gowienica Miedwiańska. Na terenie miejscowości Wierzchład zagospodarowano plażę usytuowaną bezpośrednio nad jeziorem Miedwie. Jest to miejscowość atrakcyjna turystycznie, obszar ten jest idealnym miejscem na

stwarzanie przestrzeni atrakcyjnych turystycznie, miejsce wykorzystuje walory przyrodniczo-krajobrazowe. Zagospodarowanie plaży w Wierzchłądzie i połączenie jej z istniejącą mariną żeglarską umożliwi organizowanie aktywnego wypoczynku na jeziorem. Na terenie znajdują się pomost rekreacyjny, plac zabaw oraz ścieżka rekreacyjna, które zostały odremontowane i wybudowane w roku 2014 przy udziale środków PROW. W 2018 r. w ramach operacji „Zagospodarowanie plaży w Wierzchłądzie” Program Operacyjny Rybactwo i Morze, wykonano budowę dwóch ciągów komunikacji pieszej, tj. ścieżek dla pieszych - przedłużono istniejącą ścieżkę spacerową do istniejącego pomostu rekreacyjnego oraz wybudowano ścieżkę od istniejącej ścieżki spacerowej do toru wodowania łodzi przy basenie mariny. Wykonano boisko do piłki siatkowej, paleniska, ławki oraz zamontowano dodatkowe urządzenia zabawowe dla dzieci⁴.

Zdjęcie 3 Plaża nad jeziorem Miedwie w Wierzchłądzie

Źródło: <https://www.google.com/>

Gmina Stargard należy do najbogatszych na Pomorzu Zachodnim pod względem liczby zabytkowych założeń pałacowo - parkowych. Zabudowa pałacowo-parkowa stanowi cenny potencjał Gminy, które tworzą wspaniałe miejsca rekreacyjne dla pieszych i ścieżek rowerowych. Do cenionych obszarów w Gminie Stargard należą: Dolina Krąpieli, Ozy Kiczarowskie, Park w Małkocinie, Park w Ulikowie, Park w Pęzinie, Park w Barzkowicach, Park w Krąpieli, Park w Strzyżnie, Park w Skalinie, Park w Koszewku, oraz Park w Koszewie. Łącznie na terenie Gminy Stargard wpisanych jest 39 zabytków do Rejestru

⁴ <https://www.gmina.stargard.pl/>

Zabytków Nieruchomych. W głównej mierze są to kościoły i pałace zlokalizowane na terenie różnych miejscowości w Gminie.

Zdjęcie 4 Dwór w Małkocinie

Źródło: <https://www.gmina.stargard.pl/>

Na terenie Gminy Stargard znajdują się następujące obszary chronione: Rezerwat Ozy Kiczarowskie, użytek ekologiczny „Żabie uroczysko” oraz obszary „Natura 2000”. Odnotowuje się również 52 pomniki przyrody, m.in.: buk pospolity odmiana czerwonolistna – na terenie parku w Koszewku, dwa jesiony wyniosłe - na terenie parku w Koszewku, trzy lipy drobnolistne - na terenie parku w Koszewku, trzy dęby szypułkowe – na terenie obrębu ewidencyjnego Barzkowice, daglezwia zielona - na terenie obrębu ewidencyjnego Barzkowice⁵.

Bogactwo turystyczne Gminy sprzyja rozwojowi bazy turystycznej i noclegowej. Na terenie Gminy bazę noclegową stanowią następujące obiekty: Hotel ZODR'u w Barzkowicach, Hotel Spółdzielni Usługowo-Handlowej w Strachocinie, Dworek Hetmański w Koszewku, Pensjonat Leśny Dwór oraz Gospodarstwo agroturystyczne „Stadnina” w Żarowie. Łącznie obiekty te posiadają 130 miejscami noclegowymi, które dostępne są przez cały rok.

Ponadto przez teren gminy przebiega ścieżka konna z Cisewa do Strumian, a także szlaki turystyczne prowadzące z miejscowości Stargard do miejscowości Grabowo nad jeziorem,

⁵ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński na lata 2007-2020, s. 23.

ze Stargardu wokół jeziora Miedwie do miejscowości Wierzchląd, Koszewko i Koszewo oraz szlak nad rzeką Iną biegnący do miejscowości Pężino.

Zdjęcie 5 Gmina Stargard z lotu ptaka (miejscowość Kiczarowo)

Źródło: <https://www.gmina.stargard.pl/>

II.2 Demografia

W 2019 r. Gminę Stargard zamieszkiwało 13 752 mieszkańców, w tym 6 770 kobiet (49,2%) oraz 6 982 mężczyzn (50,8%). Mieszkańcy Gminy Stargard zawarli w 2019 r. 60 małżeństw, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1 000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1 000 mieszkańców. 28,3% mieszkańców Gminy jest stanu wolnego, 55,4% żyje w małżeństwie, 5,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,6% to wdowy/wdowcy⁶.

W analizowanych latach 2015-2019 odnotowuje się ogólny wzrost liczby ludności w Gminie Stargard (o 911 osób). W 2019 r. odnotowano łącznie 2 860 osób w wieku przedprodukcyjnym, 8 824 w wieku produkcyjnym oraz 2 068 w wieku poprodukcyjnym. Odsetek osób w wieku

⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stargard

przedprodukcyjnym nieznacznie wzrósł na przestrzeni lat 2018/2019 o 0,29%, jednak odnotowano spadek odsetka ludności w wieku produkcyjny wynoszący 0,65% w tym samym okresie. Największą zmianę ludności odnotowuje się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni badanych lat 2015-2019 nastąpił wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym – o 1,93%.

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2015-2019

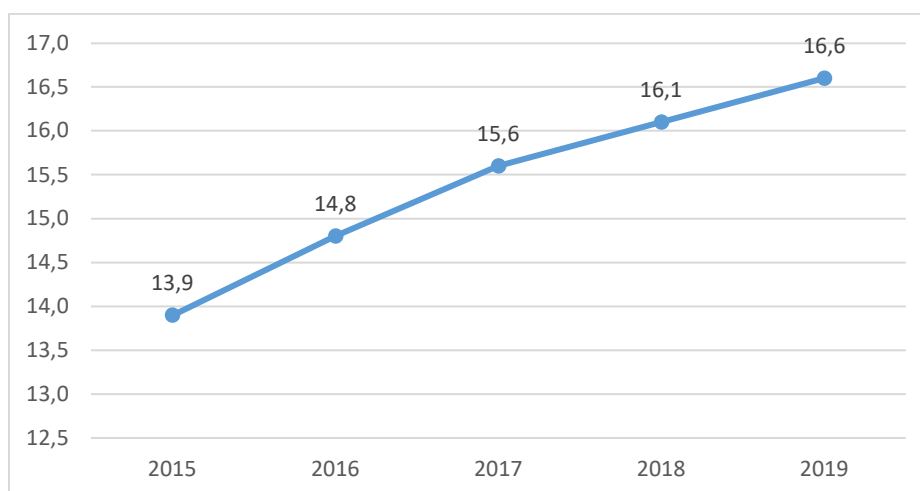
Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2015	12 841	20,68	2 655	66,22	8 503	13,11	1 683
2016	12 950	20,55	2 661	65,68	8 505	13,78	1 784
2017	13 148	20,79	2 733	64,88	8 531	14,33	1 884
2018	13 446	20,51	2 758	64,82	8 716	14,67	1 972
2019	13 752	20,80	2 860	64,17	8 824	15,04	2 068

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych w kontekście starzenia się społeczeństwa i większej liczby osób w wieku poprodukcyjnym zostało zasygnalizowane również w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński na lata 2007-2020*, gdzie zwrócono uwagę na proces zwiększania się liczby mieszkańców w wieku senioralnym oraz na większą rolę samorządu lokalnego w realizację odpowiedniej polityki senioralnej.

Wraz z ogólnym wzrostem liczby ludności w Gminie Stargard odnotowano wzrost liczby ludności we wszystkich grupach funkcjonalnych. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrosła o 205 osób, w wieku produkcyjnym o 321 osób, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w tym samym okresie o 385 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wzrastał systematycznie w analizowanym okresie. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł w ostatnich 5 latach o 2,7 punktów procentowych, przyjmując w 2019 r. wartość 16,6. Proces starzenia się społeczeństwa stanowi tendencję ogólnopolską. Liczba osób starszych wzrasta, co w efekcie będzie wymuszało na samorządach podjęcie lub wzmocnienie odpowiedniej polityki społecznej, ukierunkowanej na potrzeby osób starszych.

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Stargard w latach 2015-2019

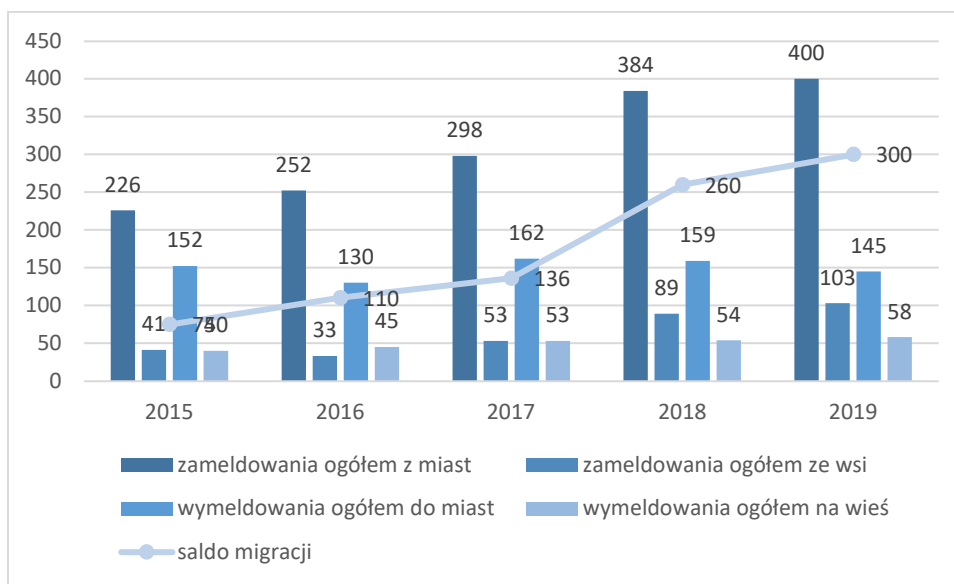
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Gmina Stargard w 2019 r. posiadała dodatni przyrost naturalny wynoszący 33. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,42 na 1 000 mieszkańców Gminy. W 2019 r. urodziło się 148 dzieci, w tym 43,2% dziewczynek i 56,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2018 r. 42,0% zgonów w Gminie Stargard spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,7% zgonów w Gminie były nowotwory, a 8,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1 000 ludności przypada 8,45 zgonów⁷.

W 2019 r. zarejestrowano 503 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 203 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Stargard 300. W tym samym roku 2 osoby zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. W analizowanym okresie odnotowuje się systematyczny napływ liczby ludności do Gminy, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym w kontekście rozwoju gospodarczego Gminy.

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stargard

Wykres 2 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

II. 3 Infrastruktura społeczna

Edukacja

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należą sprawy edukacji publicznej. Na terenie Gminy Stargard uczniowie mają dostęp do 5 szkół podstawowych oraz przedszkoli publicznych, niepublicznych i oddziałów przedszkolnych.

W Gminie Stargard od września 2019 r., w nowo wybudowanym budynku Szkoły Podstawowej w Sownie rozpoczęło działalność pierwsze przedszkole publiczne, będące częścią Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, utworzonego Uchwałą IX/77/19 Rady Gminy Stargard z dnia 29 czerwca 2019 r. W następstwie, Niepubliczne Przedszkole TPD w Sownie zakończyło działalność, a oddziały przedszkolne szkoły podstawowej zostały przekształcone w publiczne przedszkole. W pozostałych jednostkach dzieci pięcioletnie i sześciolletnie uczęszczają do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz do Niepublicznych Przedszkoli w Witkowie, Grzędzicach, Pężynie, Krąpielu, Koszewie. Część dzieci z Gminy uczęszcza również do przedszkoli niepublicznych w Stargardzie, Kobylance i Szczecinie.

Tabela 2 Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach

Przedszkola	Liczba dzieci wg stanu na dzień 31.12.2018	Liczba dzieci wg stanu na dzień 31.12.2019
Niepubliczne Przedszkole w Stargardzie	85	95
Oddziały przedszkole w Marianowie	-	1
Oddziały przedszkole w Warnicach	-	1
Niepubliczne Przedszkole w Pyrzycach	-	1
Niepubliczne Przedszkole w Szczecinie	2	7
Niepubliczne Przedszkole w Kobylance	8	17
Niepubliczne Przedszkole w Witkowie	22	22
Niepubliczne Przedszkole w Sownie	11	-
Niepubliczne Przedszkole w Pęczynie	27	30
Niepubliczne Przedszkole w Krąpielu	17	19
Niepubliczne Przedszkole w Grzędzicach	28	28
Zerówki w szkołach podstawowych (3-6 latki)	123	151
Bajkowa Kraina Strachocin	20	23
Niepubliczne Przedszkole w Klępinie	17	15
Niepubliczne Przedszkole w Koszewie	33	25
Publiczne Przedszkole w Sownie	-	39
RAZEM:	393	474

Źródło: Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 77.

W roku szkolnym 2019/2020 w 5 szkołach podstawowych uczyło się 826 uczniów w 50 oddziałach, średnia liczba uczniów w oddziale to 16,52. W konsekwencji reformy edukacji rok szkolny 2018/2019 był ostatnim rokiem nauki w gimnazjum, które zostało zlikwidowane.

Tabela 3 Liczba oddziałów i uczniów wg stanu na 30.09.2019 r. (rok szkolny 2019/2020)

Szkoła	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów przedszkolnych	Liczba wychowanków
SP Grzędzice	12	190	0	27
SP Małkocin	8	127	2	30
ZSP Sowno	8	93	3	36
SP Strachocin	8	101	2	27
SP Pęczino	14	221	2	38
RAZEM:	50	732	11	158

Źródło: Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 78.

Biblioteki

Na terenie Gminy działa Biblioteka Publiczna Gminy Stargard, która została powołana jako Instytucja Kultury Uchwałą Rady Gminy Stargard Szczeciński Nr XXXV/282/10 z dnia 26.02.2010 r. Zgodnie ze statutem, siedzibą Biblioteki jest świetlica wiejska w Klepinie, a terenem działania Gmina Stargard. Biblioteka posiada następujące filie: Barzkowice, Grzędzice, Skalin, Sowno i Pęczino. Stan zbiorów bibliotecznych w 2019 r. wynosił ogółem 44 096 woluminów z czego zewidencjonowano 4 091 ubytków. Liczba wypożyczeń wynosiła 9 464, odnotowano 732 zapisanych użytkowników i 10 914 odwiedzin w bibliotekach. W 2019 r. zakupiono 887 nowości. Biblioteka posiada katalog on-line, który jest dostępny w ramach usług programu bibliotecznego MAK+.

Biblioteka Publiczna Gminy Stargard to instytucja kulturalna, w której każdego roku organizowanych jest szereg działań biblioteczno-informacyjno-kulturalnych. Porównując statystykę ilości uczestników podczas imprez w latach 2018 - 2019 organizowanych przez biblioteki można zauważyć wzrost do 2018 r. W roku 2018 uczestniczyło 3 095 osób w 2019 r. – 4 057 osób. Podsumowując statystykę imprez kulturalnych prowadzonych przez biblioteki można zauważyć również wzrost. W 2018 r. przeprowadzono 21 imprez dla społeczności lokalnej, w których uczestniczyło 1 826 osób. Z kolei w 2019 r. przeprowadzono 31 imprez, w których uczestniczyło 2 019 osób.

Biblioteka prowadzi szereg działań promujących czytelnictwo, ale także realizuje wiele działań edukacyjnych. W jej ofercie znajdują się m.in. cykliczne zajęcia plastyczno-techniczne, teatralno-taneczne czy zajęcia filmowe. W każdej z placówek minimum raz w tygodniu odbywają się zajęcia edukacyjno-kulturalne, tj.: głośne czytanie książek, projekcje filmowe z dyskusją, gry i zabawy edukacyjne, wystawy nowości książkowych, warsztaty taneczno-teatralne, warsztaty plastyczno-techniczne, działalność grupy filmowej Audentum Est, działalność grupy taneczno-teatralnej „Milusińscy”. Pozostałe zajęcia realizowane w ciągu roku to: tematyczne spotkania z przedszkolakami, tematyczne spotkania z seniorami, lekcje biblioteczne, zajęcia warsztatowe podczas ferii i wakacji, filmowe zajęcia wakacyjne, konkurs na logo Biblioteki Publicznej Gminy Stargard, wykłady tematyczne prowadzone w szkołach.

Dodatkowo w ramach imprez okolicznościowych promujących bibliotekę w 2019 r. odbyły się: Dzień Kobiet, Powitanie Wiosny, Dzień Seniora, Dzień Matki, Dzień Dziecka, Festyn rodzinny, Mikołajki, Dożynki Gminne i miejscowe, Bal Karnawałowy, Andrzejki, Jubileusz

70-lecia Biblioteki Publicznej Gminy Stargard, udział w gminnym kiermaszu wielkanocnym poprzez występy bibliotecznej grupy tanecznej „Milusińscy” oraz zorganizowanie warsztatów plastycznych, warsztaty kulinarne: wypiek pączków z seniorami, dekoracja pierników, kulinarne ferie – gofry, warsztaty okolicznościowe: dekoracje bożonarodzeniowe i wielkanocne, a także Dzień Pieczonego Ziemniaka⁸.

Biblioteka Publiczna Gminy Stargard jest miejscem integracji społecznej i organizacją zrzeszającą różne grupy odbiorców. Bogata oferta edukacyjna stanowi niewątpliwie duży potencjał Gminy, o czym świadczy wzrost organizowanych imprez o charakterze kulturalnym oraz wzrost liczby uczestników w tych wydarzeniach.

Zdjęcie 6 Biblioteka Publiczna Gminy Stargard w Kłępinie

Źródło: <https://www.google.com/>

Działalność klubów sportowych

W 2019 r. na terenie Gminy Stargard funkcjonowało 11 klubów sportowych. Zdecydowaną większość z nich, bo aż 8 stanowiły kluby zrzeszone w Ludowych Zespołach Sportowych oraz klub żeglarski „Grot” Wierzchład,. Wymienione poniżej kluby działalność swoją opierały na rozwoju kultury fizycznej w dziedzinie piłki nożnej. Kluby te uczestniczyły w rozgrywkach piłkarskich organizowanych przez Zachodniopomorski Związek Piłki Nożnej.

1. KP „Orzeł” Małkocin,
2. LZS „Orzeł” Grzędzice,

⁸ Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 91-93.

3. LZS „Pomorzanin” Krąpiel,
4. LZS „Orzeł” Pęczino,
5. LZS „Dęby” Rogowo,
6. LZS „WODR” Barzkowice,
7. LZS „Zenit” Koszewo,
8. LZS „Sparta” Skalin,
9. LZS „Podlesie” Sowno,
10. LZS „Zorza” Tychowo.

Klub sportowy LZS „Pomorzanin” Krąpiel swoją działalność opiera głównie na rozwoju dzieci i młodzieży. Obecnie prowadzone są zajęcia oraz uczestnictwo w rozgrywkach sportowych grup: Junior, Młodzik oraz Żak. Klub LZS „Pomorzanin” Krąpiel jako jedyny nie posiada zgłoszonej do rozgrywek drużyny seniorskiej. We wszystkich drużynach prowadzonych przez piłkarskie kluby sportowe z terenu Gminy Stargard czynny udział bierze blisko 380 zawodników w różnych kategoriach wiekowych.

Z kolei Klub żeglarski „Grot” Wierchłąd funkcjonuje na terenie przystani żeglarskiej w miejscowości Wierchłąd nad jeziorem Miedwie. Klub posiada dwie klubowe jednostki: jacht Omega oraz drewniany jacht kabinowy Capella. Każdego roku klub organizuje szereg imprez o charakterze turystycznym i sportowym m.in. Regaty z okazji Konstytucji 3-ga Maja , Dzień Dziecka , zawody wędkarskie. Najważniejszą imprezą organizowaną w 2019 r. były Regaty o Puchar Wójta Gminy Stargard, rozgrywane w miesiącach wakacyjnych.

Stan techniczny obiektów sportowych na terenie Gminy jest dobry, a wyposażenie niezbędne do upowszechniania kultury fizycznej i sportu spełnia podstawowe potrzeby w tym zakresie. Stowarzyszenia Kultury Fizycznej funkcjonujące w 2019 roku na terenie gminy posiadały w użyczeniu od Gminy Stargard obiekty sportowe. W ramach zawartych umów, biorący w użyczenie zobowiązani byli do utrzymywania należytego stanu technicznego obiektów. Kluby jako stowarzyszenia działające na terenie Gminy, a nie prowadzące działalności gospodarczej mogą otrzymać dotację celową z budżetu gminy po złożeniu oferty o wsparcie klubu. Wysokość dotacji przyznanej klubom w roku 2019 wyniosła 210 000,00 zł⁹.

W 2019 r. pomocą stypendialną dla osób osiągających wysokie wyniki w dziedzinie sportu Gmina Stargard objęła troje sportowców. W każdym przypadku stypendia zostały przyznane

⁹ Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 101-102.

na okres 11 miesięcy w wysokości 150,00 zł. Łączny koszt stypendiów sportowych w 2019 roku wyniósł 4950,00 zł¹⁰.

Organizacje pozarządowe

Oprócz wspomnianych wcześniej klubów sportowych i Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Stargard w 2019 r. działały również stowarzyszenia. Łącznie było ich 8, gdyż w 2019 r. zostało rozwiązane Stowarzyszenie „Przystanek SOWNO”. Działalność organizacji pozarządowych stanowi dla mieszkańców Gminy ważne centrum ich aktywności i rozwijania własnych zainteresowań. Stowarzyszenia na obszarze Gminy Stargard to:

- 1) Stowarzyszenie „Grzędzice Jutra”,
- 2) Stowarzyszenie Aktywnych Mieszkańców BARZKOWIC „SAMBA”,
- 3) Stowarzyszenie Miłośników Strachocina „SMS”,
- 4) Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Nad Jeziorami” w Tychowie,
- 5) Stowarzyszenie „Integracja Lipnika”,
- 6) Stowarzyszenie Przyjaciół Pęczyna,
- 7) Stowarzyszenie „DZIESIĄTKA” Krąpiel,
- 8) Stowarzyszenie Wspólnie dla Ulikowa¹¹.

Współpraca samorządu z NGO realizowana jest poprzez „Roczny Program Współpracy gminy Stargard z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 r.” który jest uchwalany każdego roku przez Radę Gminy Stargard. Celem głównym współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy poprzez stwarzanie im możliwości i warunków do uczestnictwa w życiu społecznym.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonuje 6 Ochotniczych Straży Pożarnych (w Barzkowicach, Grzędzicach, Pęczynie, Sowinie, Żarowie i Witkowie). Terenem działania poszczególnych OSP jest miejscowość będąca jej siedzibą oraz miejscowości położone w rejonie pomocy wzajemnej. Każda OSP działa na podstawie ustaw oraz własnych statutów. Do najważniejszych zadań OSP należą: prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych /pożar, zagrożenie ekologiczne związane z ochroną środowiska

¹⁰ Tamże, s. 104.

¹¹ Tamże, s. 13.

i inne klęski i zdarzenia/, prowadzenie szkoleń członków OSP oraz współpraca z PSP w organizowaniu tych szkoleń, przedstawianie organom władzy rządowej i samorządowej wniosków w sprawach ochrony przeciwpożarowej, wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie oraz wykonywanie innych zadań określonych w statucie OSP¹².

Liczba członków zwyczajnych OSP w 2019 r. wynosiła 149 osób (w tym mężczyzn 145, kobiet 4), wspierających 14, honorowych 16 osób, liczba członków zwyczajnych OSP (w wieku 18-65 lat) mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych – 79. Zgodnie z zestawieniem przekazanym przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie, w 2019 r. jednostki OSP Gminy Stargard zadysponowano do akcji ratowniczych i ćwiczeń łącznie 138 razy. Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie wyjazdów z podziałem na poszczególne jednostki.

Tabela 4 Działalność OSP w Gminie Stargard w 2019 r.

Lp.	OSP	ogółem	pożar	miejscowe zagrożenia	falszywy alarm	ćwiczenia
1	Barzkowice	3	3	0	0	0
2	Grzędzice	18	11	5	1	1
3	Pężino	26	17	9	0	0
4	Sowno	25	10	14	1	0
5	Żarowo	66	36	27	1	2

Źródło: Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 114.

Ochrona zdrowia

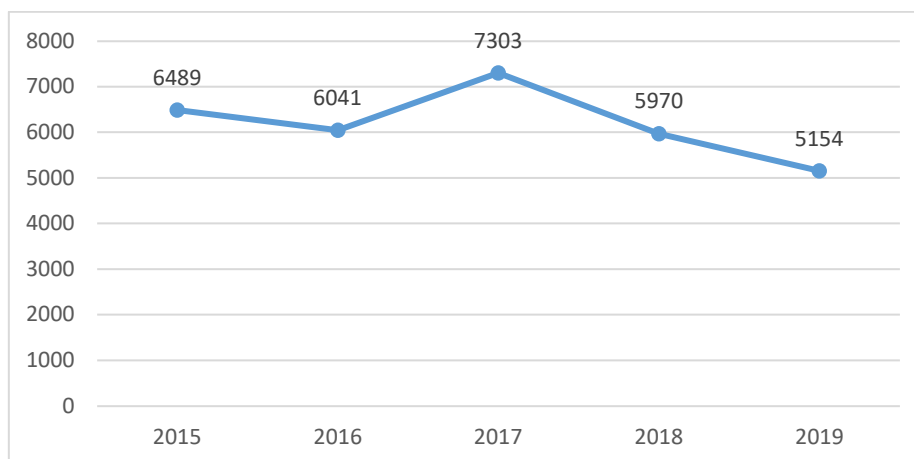
Na terenie Gminy Stargard funkcjonuje jeden Zakład Opieki Zdrowotnej, jest to Przychodnia „Zdrowym Być”. Przychodnia „Zdrowym Być” w Stargardzie została utworzona przez współników Spółki GCC sp. z.o.o. w 2011 r. Przychodnia udziela świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (lekarz rodzinny, pielęgniarka POZ, położna POZ, pielęgniarka środowiskowa) oraz stomatologii. Przychodnia zatrudnia dwóch lekarzy w pełnym wymiarze czasu pracy (specjalizacja z medycyny rodzinnej) oraz lekarza dentystę w niepełnym wymiarze czasu pracy, a także sześć pielęgniarek i położną.

Przychodnia posiada dwa gabinety lekarskie, gabinet dentystyczny, gabinet zabiegowy, punkt szczepień, przestronną poczekalnię, pracownię EKG. Przychodnia jest w pełni skomputeryzowana. Z myślą o osobach niepełnosprawnych wybudowano podjazd do budynku

¹² <https://www.gmina.stargard.pl/strony/menu/40.dhtml>

przychodni oraz przystosowano do ich potrzeb toalety. Liczba udzielonych porad lekarskich w 2019 r. wynosiła 5 154. W analizowanym okresie 5 lat odnotowano spadek udzielonych porad o 1 335 porad.

Wykres 3 Liczba udzielonych porad lekarskich ogółem w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie Gminy Stargard nie odnotowano żadnej apteki ani punktu aptecznego. Jednakże mieszkańcy Gminy mają pełen dostęp do aptek i podstawowej opieki medycznej na terenie miasta Stargard, gdzie zgodnie z danymi ogólnodostępnymi dostępnych jest 45 podmiotów ambulatoryjnych, 4 przychodnie podległe samorządowi oraz 30 aptek ogólnodostępnych¹³.

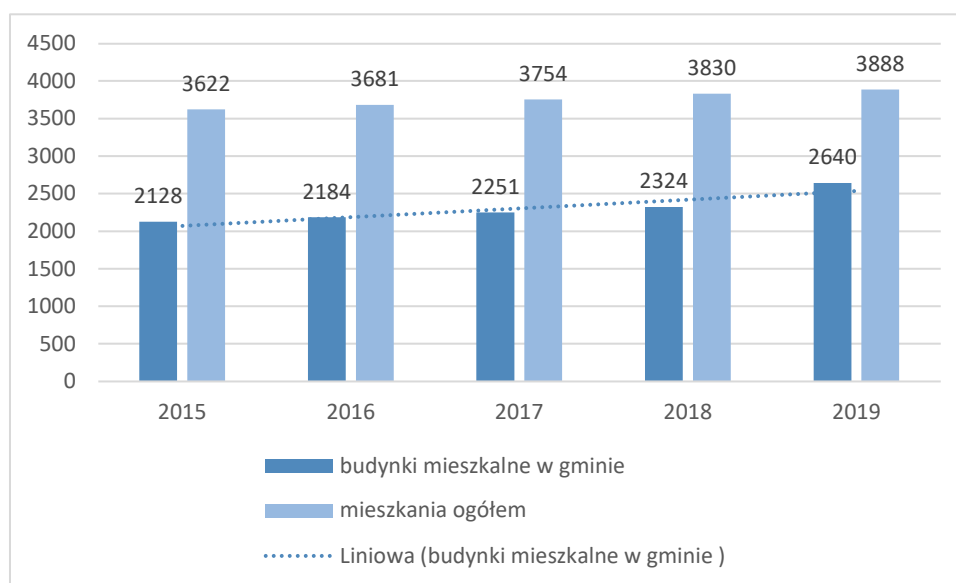
Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie Gminy Stargard wraz ze zwiększającą się liczbą mieszkańców odnotowuje się systematyczny wzrost liczby budynków mieszkalnych. W 2019 r. w Gminie znajdowało się 2 640 budynków mieszkalnych, w tym 3 888 nieruchomości (mieszkań). W 2019 r. przybyło 58 nowych nieruchomości, co świadczy o potencjale rozwojowym Gminy pod względem zamieszkania.

¹³ Dane z GUS, BDL.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2019 r. wynosiła 83,1 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę 23,5 m².

Wykres 4 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Można zauważyć, że wraz ze zwiększającą się liczbą mieszkań na terenie Gminy Stargard odnotowuje się wzrost infrastruktury technicznej tych mieszkań. Na przestrzeni analizowanych ostatnich 5 lat nastąpił wzrost liczby wodociągów, dostępu do łazienek czy zwiększyła się liczba osób korzystających z centralnego ogrzewania. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 5 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Stargard w latach 2015-2019 [%]

Infrastruktura	2015	2016	2017	2018	2019
wodociągi	98,4	98,4	98,4	98,5	98,5
łazienka	93,6	93,7	93,8	93,9	94,0
centralne ogrzewanie	82,3	82,6	83,0	83,3	83,5

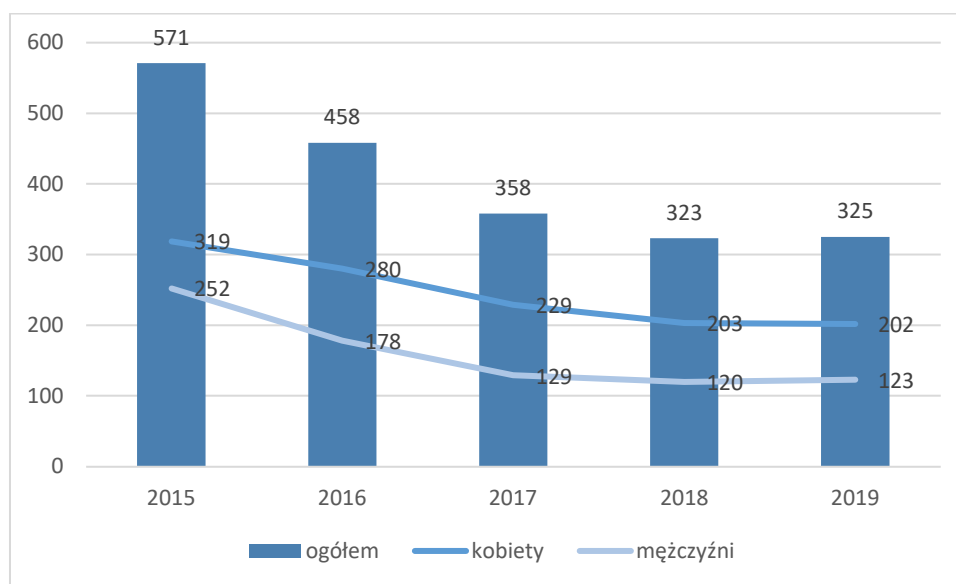
Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Gmina Stargard jest bardzo atrakcyjna dla realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z racji bezpośredniego sąsiedztwa z miastem Stargard oraz dysponowania terenami uzbrojonymi w komplet infrastruktury technicznej.

II.4 Rynek pracy

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Stargard wynosiło w 2019 r. 7,1 % (9,8 % wśród kobiet i 4,9 % wśród mężczyzn) i było niższe od poziomu bezrobocia w powiecie (7,5 %), ale wyższe od stopy bezrobocia w kraju (5,2 %) i w województwie zachodniopomorskim (6,8 %). Na przestrzeni ostatnich 5 lat odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia w Gminie o 246 osób, w tym 117 kobiet.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Stargard w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju. W Polsce na koniec listopada 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła 6,1%, w województwie zachodniopomorskim 8,1%, a w powiecie stargardzkim 8,0 %. Również w Gminie Stargard w wyniku sytuacji epidemiologicznej zwiększyła się liczba osób bezrobotnych. W listopadzie 2020 r. odnotowano 358 bezrobotnych, w tym 217 kobiet. Prawo do zasiłku przysługiwało 55 osobom, w tym 35 kobietom. Nieznacznie przybyło osób bezrobotnych do 30 roku życia (8 osób). Wciąż najliczniejszą grupę bezrobotnych w Gminie Stargard stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (155 osób). Wraz z pojawieniem się drugiej fali pandemii sytuacja na rynku pracy w Gminie znajduje się na ustabilizowanym poziomie, choć nie można wykluczać pogorszenia się sytuacji związanej ze wzrostem liczby bezrobotnych. Wzrost poziomu bezrobocia stanowi początek negatywnych konsekwencji zaistniałej sytuacji na całym świecie, w obliczu której rola samorządów będzie znacząca.

Wśród 2 827 wszystkich osób bezrobotnych w powiecie w 2019 r. prawo do zasiłku przysługiwało 409 osobom, w tym 159 mężczyznom i 250 kobietom. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie wynosiła 1 382 osób, w tym 447 mężczyzn i 935 kobiet.

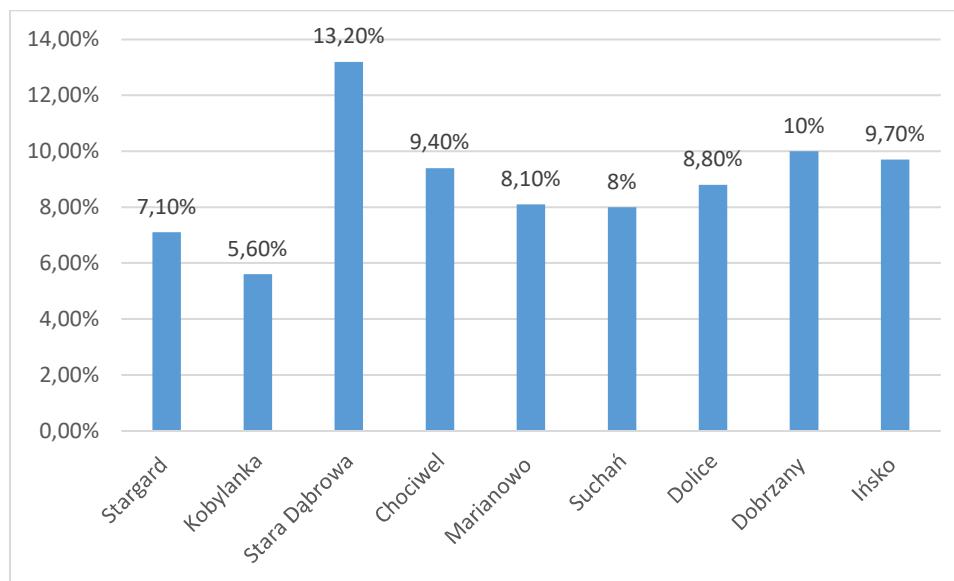
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie stargardzkim w 2019 r.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 827	1 106	1 721
Bezrobotni z prawem do zasiłku	409	159	250
Długotrwale bezrobotni	1 382	447	935
Bezrobotni w Gminie Stargard	325	123	202

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 6.

Analizując wskaźnik bezrobocia w Gminie Stargard na tle pozostałych gmin w powiecie stargardzkim okazuje się, że Gmina Stargard w 2019 r. posiadała jedną z najniższych stóp bezrobocia rejestrowanego w powiecie. Gmina Kobylanka posiadała niższą wartość stopy bezrobocia (5,6%), a pozostałe gminy charakteryzowały się wartością wyższą.

Wykres 6 Stopa bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Powyższe dane wskazują, że poprawia się sytuacja Gminy pod względem liczby osób pozostających bez zatrudnienia. Jednakże warto podkreślić, że duży odsetek osób pozostających bez zatrudnienia stanowią kobiety. Od wielu lat utrzymuje się tendencja, że większą liczbę osób bezrobotnych w Gminie Stargard stanowią kobiety (9,8% w 2019 r.), co może świadczyć o niskich kwalifikacjach zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub pełnieniu innych funkcji społecznych (wychowywanie dzieci, zajmowanie się gospodarstwem

domowym, opieką nad osobami zależnymi). Często obowiązki domowe nie pozwalają kobiecie na podjęcie pracy zawodowej lub wymuszają rezygnację z dotychczasowej pracy. Dostępne oferty pracy, proponujące pracę trójzmianową, również nie spełniają oczekiwań kobiet, gdyż bardzo często nie mogą one pozwolić sobie na pracę w trybie nocnym, z uwagi na wychowywanie małoletnich dzieci.

W efekcie bezrobotne kobiety mogą borykać się z problemem braku bezpieczeństwa finansowego i stabilizacji życiowej. Kobiety także bardziej narażone są na bezrobocie długotrwałe. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub po przerwie w zatrudnieniu wynikającej z innych przyczyn. Tym samym nie należy zapominać także o możliwościach zapewniania opieki dzieciom na czas pracy kobiet. Warto podkreślić, że na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden żłobek, co również może wpływać znacząco na brak podjęcia przez młode kobiety decyzji o znalezieniu pracy. Istotna jest tutaj pomoc różnych instytucji i wsparcie samorządu w organizacji opieki dla najmłodszych i osób zależnych. W kontekście spodziewanych skutków pandemii ten problem będzie miał kluczowe znaczenie w kolejnym roku.

Tabela 7 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019

Rok	Bezrobotni	w tym kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwałe bezrobotni
2015	571	319	174	161	318
2016	458	280	124	135	239
2017	358	229	111	105	193
2018	323	203	103	82	161
2019	325	202	89	88	158
2020 ¹⁴	331	197	97	88	155

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Wśród 325 osób zarejestrowanych w 2019 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie, aż 158 osób to osoby długotrwałe bezrobotne zamieszkałe na terenie Gminy Stargard, które zazwyczaj nie chcą w ogóle podjąć jakiegokolwiek zatrudnienia, albo z różnych przyczyn nie mogą lub też ich kwalifikacje są nieadekwatne do zapotrzebowania współczesnego rynku pracy. Warto jednak podkreślić, że w ostatnich 5 latach zauważa się spadek osób długotrwałe bezrobotnych o 160 osób, co świadczy o dobrej polityce aktywizacyjnej ośrodków wsparcia.

¹⁴ Dane na koniec czerwca 2020 r.

Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby zaliczane do grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup osoby młode, do 30 roku życia oraz osoby starsze – po 50 roku życia. Wśród pierwszej grupy odnotowano spadek liczby młodych osób bezrobotnych (o 85 osób). Można zatem stwierdzić, że w ostatnim okresie osoby młode łatwiej znajdują zatrudnienie i szybciej zasilają grupę osób pracujących, co wpływa korzystnie na uzyskiwane dochody podatkowe przez Gminę.

Dane dotyczące osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia w Gminie Stargard również są satysfakcjonujące, ponieważ od roku 2015 liczba bezrobotnych w tej grupie zmniejszyła się o 73 osoby. W 2019 r. odnotowano wśród tej grupy 88 osób pozostających bez zatrudnienia. Coraz częściej osoby starsze odnajdują się na współczesnym rynku pracy, są gotowe do podnoszenia własnych kwalifikacji oraz świadome utrzymania jak najdłużej swojej aktywności zawodowej.

II.5 Uwarunkowania gospodarcze

Uwarunkowania gospodarcze pod kątem opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zależne są przede wszystkim od zasobów ludzkich zasilających rynek pracy, a zatem kapitału ludzkiego. Obok niego istotne znaczenie mają zasoby gospodarcze i ekonomiczne. Realizacja budżetu Gminy Stargard w 2019 r. zakończyła się deficytem w kwocie 11 962 480,74 zł. Dochody Gminy uplasowały się na poziomie 62 175 853,97 zł, a wydatki na poziomie 74 138 334,71 zł. Strukturę dochodów i wydatków Gminy Stargard na przestrzeni lat 2017-2019 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8 Struktura dochodów i wydatków Gminy Stargard w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Dochody własne	53 141 904,91	53 537 268,19	62 175 853,97
Subwencja	11 289 689,00	9 912 184,00	10 294 962,00
Dotacje	17 144 562,18	17 978 403,39	27 250 929,78
Wydatki własne	48 909 263,23	59 482 845,58	74 138 334,71
Dochody na 1 mieszkańca	4 079,99	4 034,76	4 567,39
Wydatki na 1 mieszkańca	3 755,03	4 482,84	5 446,14

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Gmina Stargard jest Gminą o wysokim potencjale rozwojowym, co przekłada się na wzrost aktywności gospodarczej Gminy. W analizowanym okresie lat 2015-2019 odnotowano wzrost podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności o 140 podmiotów. W roku 2019 zarejestrowano 123 nowe podmioty, a wyrejestrowano 54 podmioty.

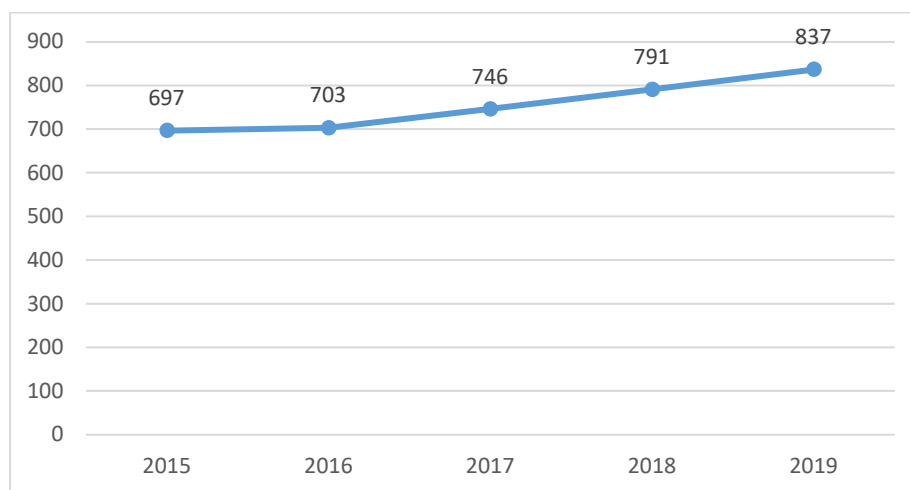
Tabela 9 Podmioty w rejestrze REGON w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	854	858	905	935	994
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	122	100	122	110	123
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	85	103	86	90	54

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Wraz ze wzrostem liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON, przybywa w Gminie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności w Gminie Stargard w 2019 r. wynosił 837, przy czym w porównaniu z rokiem 2015 odnotowano wzrost o 140 osób.

Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gosp. na 10 tys. ludności w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stargard 723 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 188 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy. 15,6% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stargard pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 35,4% w przemyśle i budownictwie, a 19,4% w sektorze usługowym

(handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)¹⁵. Należy jednak podkreślić, że przeważającą działalnością gospodarczą jest wciąż sektor rolniczy, a atrakcyjność pobliskich miast pod względem rozwoju gospodarczego (głównie Szczecina) i zatrudnienia stanowi barierę rozwoju gospodarczego samej Gminy.

Jednakże należy podkreślić, że rozwijająca się gospodarczo Gmina Stargard stanowi dogodne miejsce dla życia. Dobrze rozwinięta instytucjonalnie (przedszkola, szkoły, biblioteki, organizacje społeczne itp.) i komunikacyjnie Gmina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. Bogactwo walorów przyrodniczych również stanowi potencjał rozwojowy Gminy. Należy podkreślić, że obszary korzystne do rozwoju gospodarczego, to także miejsca dobre do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Zatem w dalszym ciągu polityka społeczna Gminy powinna dążyć do jak najlepszego i najefektywniejszego rozwoju gospodarczego. Umożliwi to mieszkańcom znalezienie zatrudnienia na lokalnym rynku, osiedlenia się i zakładanie rodzin. Niniejszy proces wpłynie na ograniczenie migracji zarobkowych, nastąpi wzrost przyrostu naturalnego, a w konsekwencji wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Konieczne jest zatem edukowanie mieszkańców pod względem możliwości wykorzystywania potencjałów jakie daje im lokalny rynek oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych. Tylko aktywna postawa na rynku pracy może ochronić osoby długotrwale wykluczone i bezrobotne od pogłębiania tego stanu, zaś osoby młode zabezpieczyć przed bezrobociem i utorować im ścieżkę kariery. Zadanie to spoczywa nie tylko na barkach samorządu lokalnego, ale także na Urzędach Pracy i instytucjach edukacji. Nie należy przy tym zapominać o aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, do których powinny być adresowane przystosowawcze działania specjalistyczne będące narzędziami ekonomii społecznej. Dodatkowo dobrze prosperująca Gmina będzie również posiadała większe możliwości realizacji polityki senioralnej, poprzez zapewnienie odpowiedniego wsparcia i niesienie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znajdującym się w sędziwym wieku.

¹⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stargard#rynek-pracy

II.6 Pomoc społeczna

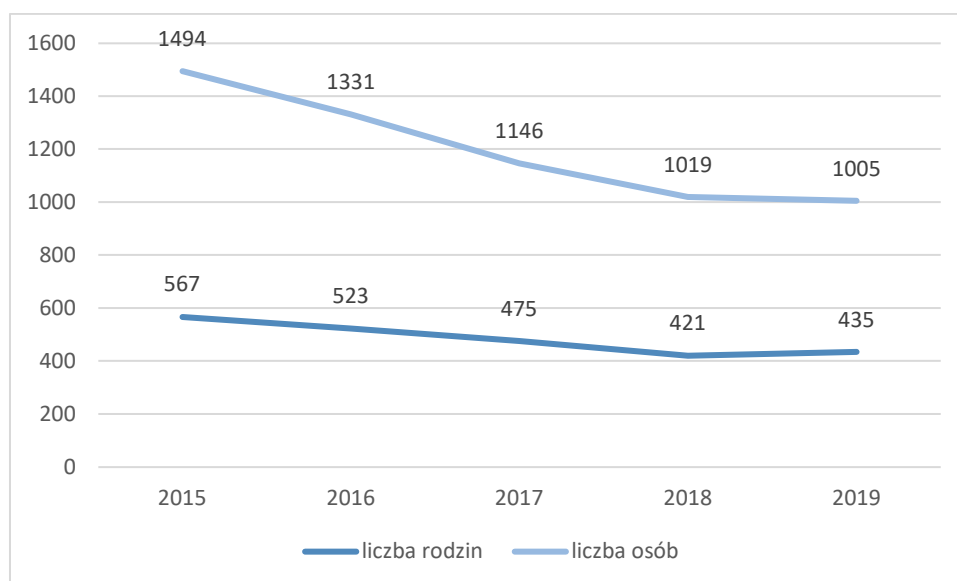
II.6.1 Beneficjenci pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie realizuje politykę społeczną państwa zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawą o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o dodatkach mieszkaniowych i energetycznych, pomocą materialną dla uczniów oraz innych zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Polityka społeczna Gminy Stargard zmierza do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Jednocześnie GOPS prowadzi różne inne działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawania sytuacji, będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka. Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w 2019 r. uzyskało 1 005 osób, co stanowiło 7,31% wszystkich mieszkańców Gminy. W roku oceny, w stosunku do 2018 r., łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 14 osób. W Gminie Stargard najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, w 2019 r. były kolejno: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W Gminie Stargard odnotowuje się systematyczny spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W ostatnich 5 latach odnotowano spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej o 489 osób i 132 rodziny, co świadczy o polepszającej się sytuacji materialnej mieszkańców Gminy.

Wykres 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 15.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w Gminie Stargard wynosiła w 2019 r. 538 osób. W analizowanym okresie ostatnich 5 lat, liczba ta uległa zmniejszeniu o 219. W porównaniu ze średnią liczbą osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w powiecie i województwie wskaźnik dla Gminy Stargard jest wyższy, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w wybranych jednostkach administracyjnych w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
gmina	757	694	609	541	538
powiat (średnia)	569	509	470	407	384
województwo (średnia)	748	676	594	537	490

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 12.

Wśród 598 osób korzystających z pomocy ośrodka znalazło się 221 kobiet oraz 248 mężczyzn. W poniższej tabeli uwzględniono w okresie ostatnich 5 lat liczbę osób w podziale na płeć, które korzystały ze wsparcia Gminy Stargard.

W 2019 r. w Gminie Stargard udzielono pomocy społecznej w liczbie 762 (wg liczby wypłaconych świadczeń). Z pomocy skorzystało łącznie 389 kobiet i 373 mężczyzn.

Najliczniejszą grupą osób korzystających z pomocy stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (402 osoby) oraz osoby w wieku do 17 roku życia (274 osób).

Wykres 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2019 r.

Gmina	ogółem	kobiety	mężczyźni
0-17	274	128	146
Produkcyjny	402	190	212
Poprodukcyjny	86	71	15

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 13.

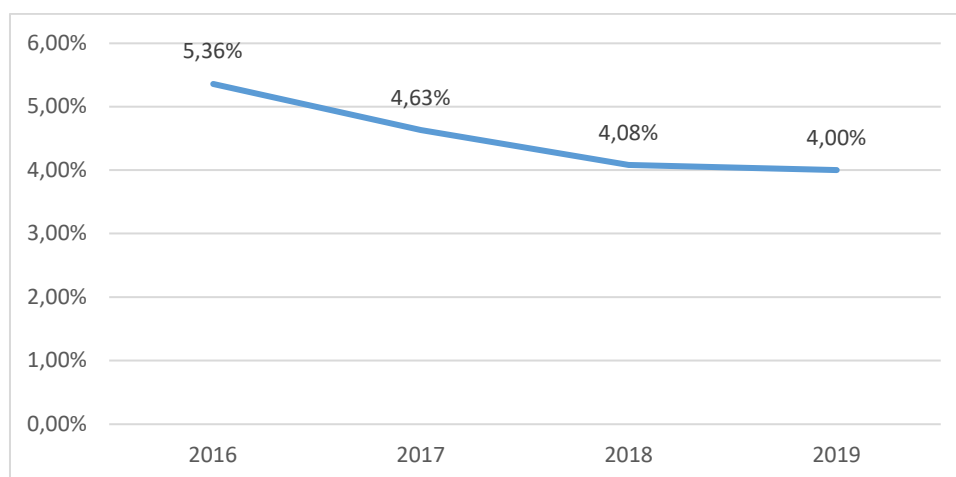
Deprywacja lokalna oznacza odsetek osób w gospodarstwach domowych deklarujących brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych co najmniej 4 z 9 wymienionych poniżej potrzeb:

- 1) opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku,
- 2) spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień,
- 3) ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb,
- 4) pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku poprzedzającym badanie),
- 5) terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów,
- 6) posiadania telewizora kolorowego,
- 7) posiadania samochodu,
- 8) posiadania pralki,
- 9) posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego)¹⁶.

Wskaźnik deprywacji lokalnej w Gminie Stargard wynosił w 2019 r. 4,0% i był niewiele niższy od wskaźnika deprywacji z roku 2018 (4,08%). Jednakże analiza danych z ostatnich 4 lat pokazuje, że poziom niezaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców Gminy ulega stałemu obniżeniu.

¹⁶ <https://stat.gov.pl/>

Wykres 10 Wskaźnik deprivacji lokalnej

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 14.

II.6.2 Pomoc finansowa w postaci zasiłków

W ramach pomocy społecznej udziela się wsparcia w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W 2019 r. liczba udzielonych świadczeń niepieniężnych wynosiła 26 677 i była niższa o 4 989 w porównaniu z rokiem 2018. Z kolei liczba świadczeń pieniężnych w 2019 r. wynosiła 2 833 i była wyższa o 1 012 świadczeń (w 2018 r. 1 821). Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2019 r. wynosiła 225 osób i uległa obniżeniu o 85 osób w porównaniu z 2015 r. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych wynosiła w 2019 r. 319 i również uległa obniżeniu o 139 osób w porównaniu z 2015 r.

Wraz ze spadkiem liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie, uległ obniżeniu wskaźnik rodzin korzystających z tych świadczeń. W 2019 r. odnotowano 128 rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych i 311 rodzin ze świadczeń pieniężnych.

Tabela 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2015	2016	2017	2018	2019
niepieniężne	310	307	259	238	225
pieniężne	458	392	356	308	319

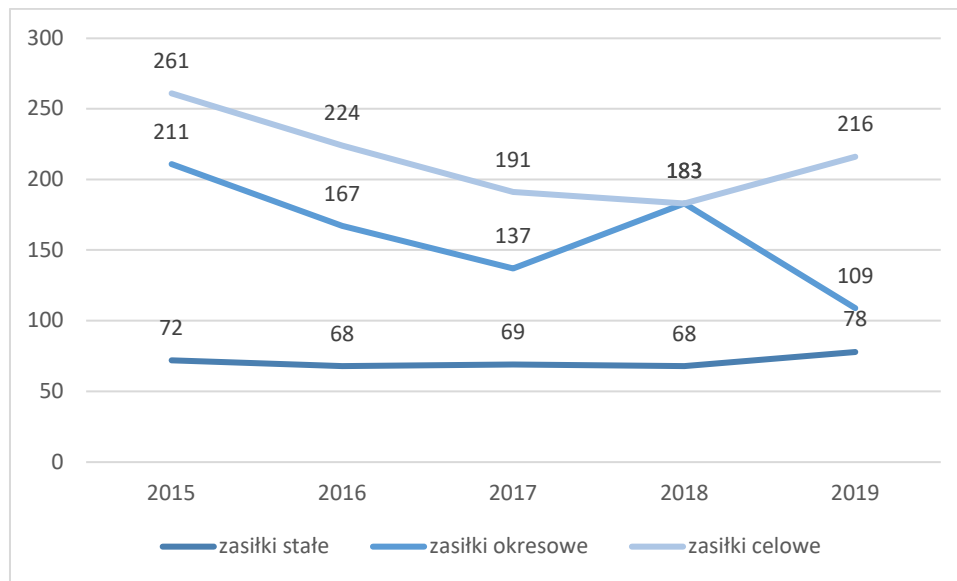
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 14.

Pomoc finansowa pochodząca z GOPS w Stargardzie wynikająca z ustawy o pomocy społecznej to przede wszystkim zasiłki stałe, okresowe lub celowe, które są przyznawane mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zasiłek stały przyznawany jest pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy jest świadczeniem przyznawanym na dany okres czasu. Z kolei zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, opał i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o Narodowym Funduszu Zdrowia, Ośrodek Pomocy może wydać decyzję o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych z budżetu państwa. Zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego, może być przyznany również osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku takiegoż zdarzenia oraz osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takich sytuacjach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu (kryterium dochodowego) i może nie podlegać zwrotowi. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego¹⁷.

W 2019 r. przyznano 78 zasiłków stałych, przy wzroście liczby tych zasiłków o 6 w porównaniu z 2015 r. Liczba osób, którym przyznano zasiłek okresowy wynosiła 109, przy jednoczesnym odnotowaniu spadku o 102 zasiłki, w porównaniu z 2015 rokiem. Z kolei liczba przyznanych świadczeń, w postaci zasiłków celowych, zmniejszyła się o 45 świadczeń (w porównaniu z 2015 r.), przyjmując w 2019 r. wartość 216 osób korzystających z tego zasiłku. Warto zwrócić uwagę na fakt, że liczba przyznanych zasiłków celowych, na przestrzeni roku 2018/2019, uległa dużemu wzrostowi (o 33 zasiłki).

¹⁷Źródło: <https://www.spes.org.pl/twoje-prawa/pomoc-spoeczna/swiadczenia-pieniezne>

Wykres 11 Liczba przyznanych zasiłków stałych, celowych i okresowych w latach 2015-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 14.

W 2019 r. kwota wypłacanych zasiłków stałych i okresowych była niższa niż w 2018 r. w 2019 r. kwota zasiłków stałych wyniosła 329 812 zł, a okresowych 131 499 zł. wraz ze wzrostem liczby przyznanych zasiłków celowych, wzrosła również wartość wypłacanych kwot. W 2019 r. wynosiła ona 425 999 zł, ale była niższa od wartości z 2015 r. (o 6 697 zł, przy spadku liczby zasiłków o 45).

Tabela 12 Kwoty wypłacanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w Gminie Stargard w latach 2015 -2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłki stałe	307 407,00	317 159,00	294 190,00	332 360,00	329 812,00
Zasiłki okresowe	273 783,00	222 174,00	169 496,00	132 094,00	131 499,00
Zasiłki celowe ¹⁸	432 696,00	391 316,00	380 090,00	375 830,00	425 999,00

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

¹⁸ Kwota zasiłków celowych uwzględnia również zasiłek w formie dożywiania (Program „Posiłek w szkole i w domu”).

Mieszkańcy, którzy stanowią najliczniejszą grupę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zamieszkują miejscowości Pęczino i Krąpiel. Następnie osoby z miejscowości Małkocin, Barzkowice oraz Skalin również najczęściej korzystały ze wsparcia GOPS w latach 2015-2019. W analizowanym okresie lat 2015-2019 największa liczba zasiłków stałych została przyznana mieszkańcom Krąpiel oraz Pęczino. Z pozostałych zasiłków również korzystały najczęściej osoby zamieszkujące te miejscowości.

Tabela 13 Liczba przyznanych zasiłków stałych, celowych i okresowych w latach 2015-2019 w poszczególnych miejscowościach w Gminie Stargard

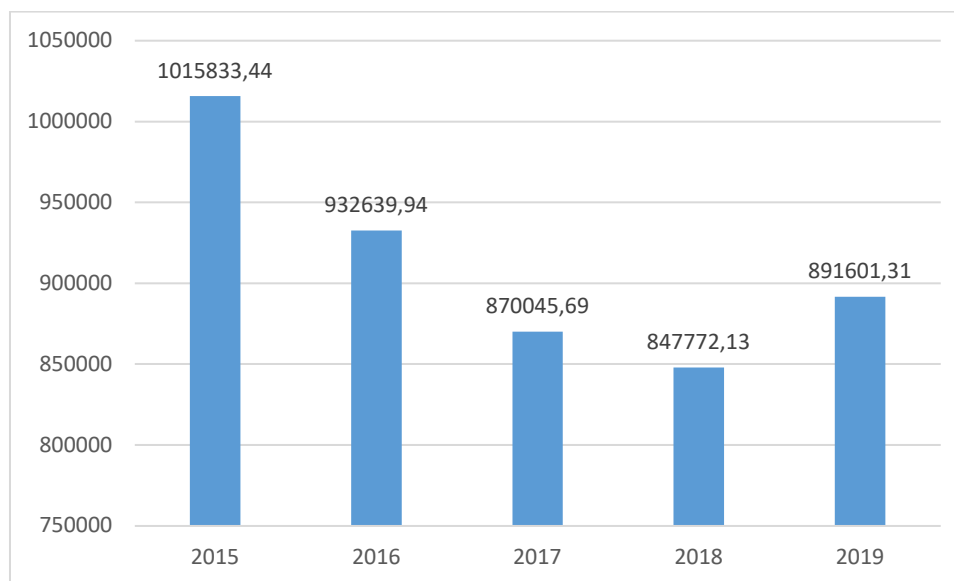
Miejscowość	celowe	okresowe	stałe
Barzkowice	48	81	15
Golczewo	18	2	3
Golina	13	6	3
Grabowo	19	18	4
Grzędzice	13	10	11
Kiczarowo	7	10	0
Kłębino	9	12	4
Koszewko	24	17	12
Koszewo	41	31	19
Krąpiel	138	88	46
Kurcewo	14	7	5
Lipnik	5	6	1
Lubowo	10	2	5
Małkocin	60	44	15
Pęczino	212	140	39
Poczernin	26	19	3
Rogowo	6	0	2
Skalin	55	44	8
Smogolice	4	2	0
Sowno	35	12	13
Strachocin	14	5	1
Strumiany	10	8	0
Strzyżno	53	18	36
Sułkowo	33	17	12
Święte	11	6	0
Trzebiatów	51	33	16
Tychowo	23	17	10
Ulikowo	29	20	20
Warchlinko	6	4	4
Warchlino	18	16	12
Wierzchład	4	2	7

Witkowo Drugie	34	26	12
Witkowo Pierwsze	6	2	5
Żarowo	26	9	12

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

Łączna kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych w Gminie Stargard w 2019 r. wynosiła 891 601,31 zł. W porównaniu z 2015 r. uległa ona zmniejszeniu o 124 232,13 zł z jednoczesnym wzrostem w porównaniu z rokiem 2018 o 43 829,18 zł.

Wykres 12 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 34.

II.6.3 Powody przyznawania zasiłków

Na korzystanie z pomocy społecznej i pobieranie świadczeń rodzinnych wpływać może niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczanej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową, mieszkańcy zwracają się o pomoc. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego udzielanego w latach 2015-2019 przez GOPS w Stargardzie.

Tabela 14 Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019

Powód przyznanej pomocy	2015	2016	2017	2018	2019
	Liczba osób w rodzinie				
Alkoholizm	12	12	8	12	7
Bezdomność	30	18	15	17	21
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (ogółem)	995	794	616	391	275
Bezrobocie	775	657	495	378	331
Przemoc w rodzinie	15	10	6	7	2
Długotrwała lub ciężka choroba	392	362	374	400	432
Niepełnosprawność	401	349	341	318	300
Potrzeba ochrony macierzyństwa	283	229	274	286	346
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym wielodzietność	166	138	142	154	156
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	6	3	6	5
Ubóstwo	1 071	980	788	605	549
Narkomania	0	0	0	0	1
Zdarzenia losowe	3	4	4	7	6

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

Do najczęstszych powodów udzielania pomocy w postaci zasiłków stałych, okresowych czy celowych należą przede wszystkim ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W 2019 r. z powodu ubóstwa przyznano ogółem 15 591 świadczeń, w tym 1 983 pieniężne. Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa przyznano łącznie 10 108 świadczeń w tym 354 pieniężne. W poniższej tabeli uwzględniono główne powody z podziałem na liczbę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie Stargard.

Tabela 15 Główne powody przyznania świadczeń w Gminie Stargard w 2019 r.

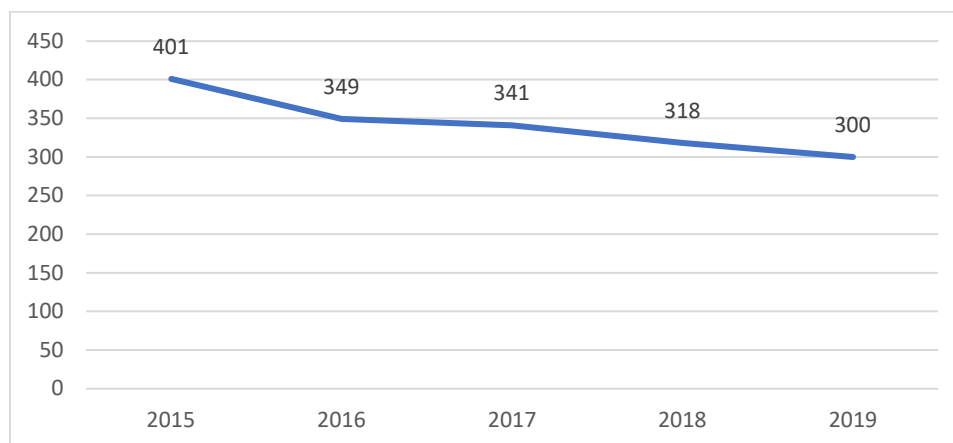
Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		Niepieniężnych	Pieniężnych
Ubóstwo	15 591	13 608	1 983
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10 108	9 754	354
Bezrobocie	9 535	8 848	687
Długotrwała lub ciężka choroba	8 538	6 710	1 828
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	7 827	7 562	265

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 24.

II.6.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Brak lub niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej w Gminie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nie integrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny. Zatem widoczna jest ogromna potrzeba ukierunkowania polityki społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych, których niestety przybywa z każdym rokiem. Z analizy danych wynika, że w 2019 r. 300 osób skorzystało ze wsparcia GOPS z powodu niepełnosprawności, przy czym liczba tych osób w analizowanym okresie spadła o 101.

Wykres 13 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

Osoby niepełnosprawne mogą starać się o pomoc z GOPS w formie zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Zasiłek pielęgnacyjny to świadczenie rodzinne, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do zasiłku pielęgnacyjnego uprawnione są :

- niepełnosprawne dzieci do 16. roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- osoby w wieku powyżej 16 lat legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osoby w wieku powyżej 16 lat legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osoby, które ukończyły 75 lat.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jednemu z rodziców osoby niepełnosprawnej albo opiekunowi faktycznemu osoby niepełnosprawnej, który otrzymuje świadczenie w związku z koniecznością opieki nad osobą niepozostającą w związku małżeńskim (chyba że współmałżonek jest niepełnosprawny w stopniu znacznym) legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:

- konieczności stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
- konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i nie są osobami pobierającymi emeryturę, rentę, lub podobne świadczenia.

Z kolei specjalny zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem pieniężnym, o które mogą ubiegać się osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkowie jeżeli rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad najbliższą poważnie niepełnosprawną osobą.

W przeciwieństwie do kryteriów uprawniających do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalny zasiłek opiekuńczy jest przyznawany bez względu na datę powstania

niepełnosprawności. Specjalny zasiłek opiekuńczy jest uzależniony od dochodu rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki.

W 2019 r. liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego wynosiła 3 709, w tym dla niepełnosprawnego dziecka 919. W porównaniu z rokiem 2018 nastąpił wzrost przyznanych świadczeń w postaci zasiłku pielęgnacyjnego. W analizowanym okresie nastąpił spadek wartości przyznanego zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat. W latach 2015-2019 zauważa się również w Gminie wzrost liczby świadczeń w postaci świadczeń pielęgnacyjnych oraz specjalnych zasiłków opiekuńczych, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 16 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Świadczenia opiekuńcze	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	3 971	3 739	3 692	3 619	3 709
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	871	825	847	876	919
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 078	1 932	1 957	1 919	1 959
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	36	36	30	13	12
Świadczenie pielęgnacyjne	579	568	602	650	720
Specjalny zasiłek opiekuńczy	219	317	311	328	380

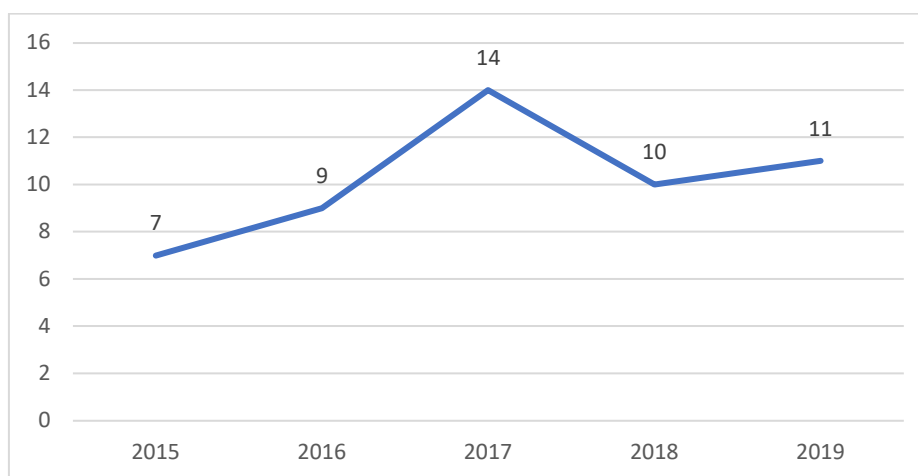
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 46.

Analiza danych wykazała również, że zwiększają się potrzeby w Gminie w zakresie usług opiekuńczych. Podstawowym problemem, z którym Gmina zmuszona będzie się mierzyć jest konieczność zapewnienia właściwej opieki i stworzenia odpowiednich warunków do funkcjonowania coraz większej liczbie osób w podeszłym wieku. Wymagało to będzie sukcesywnego zwiększania nakładów na podstawowe usługi opiekuńcze, wynikającego nie tylko z samego wzrostu liczby osób wymagających takiej pomocy, ale przede wszystkim ze względu na nieuchronny wzrost kosztów realizacji tej formy wsparcia. Celem pomocy społecznej jest ukierunkowanie na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku,

a przede wszystkim zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej oraz zabezpieczenie usług opiekuńczych. W 2019 roku w DPS przebywało 15 osób. Z usług opiekuńczych korzystało 11 osób.

Świadczenie usług opiekuńczych jest jedynie doraźnym rozwiązaniem dla osób wymagających pielęgnacji czy doraźnej pomocy, a nie całodobowej opieki. Ilość przyznanych godzin wsparcia jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb klientów. Tym samym, Gmina nie mogąc zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, musi kierować osoby do domów pomocy społecznej¹⁹.

Wykres 14 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 46.

Ciągły proces starzenia się społeczeństwa w Gminie wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, długotrwale chorym i niepełnosprawnym, które są tej opieki pozbawione ze strony rodziny, dlatego ważne jest zaplanowanie odpowiednich nakładów na usługi opiekuńcze (wynagrodzenie dla opiekunek), a także na odpłatność za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej poza ich miejscem zamieszkania. Koszty zapewnienia tej opieki stanowią znaczne, stałe i długotrwałe zobowiązanie dla budżetu Gminy. W miejscu tym warto zwrócić uwagę na nową formę wsparcia jaką jest opieka wytchnieniowa. Pomoc w ramach realizacji założeń opieki wytchnieniowej będzie polegała na zapewnieniu pomocy osobom zajmującym się niepełnosprawnymi członkami rodzin, które w ramach wsparcia otrzymać będą mogły pomoc osób trzecich przy codziennych obowiązkach wobec osób zależnych lub skorzystać z turnusów rehabilitacyjnych.

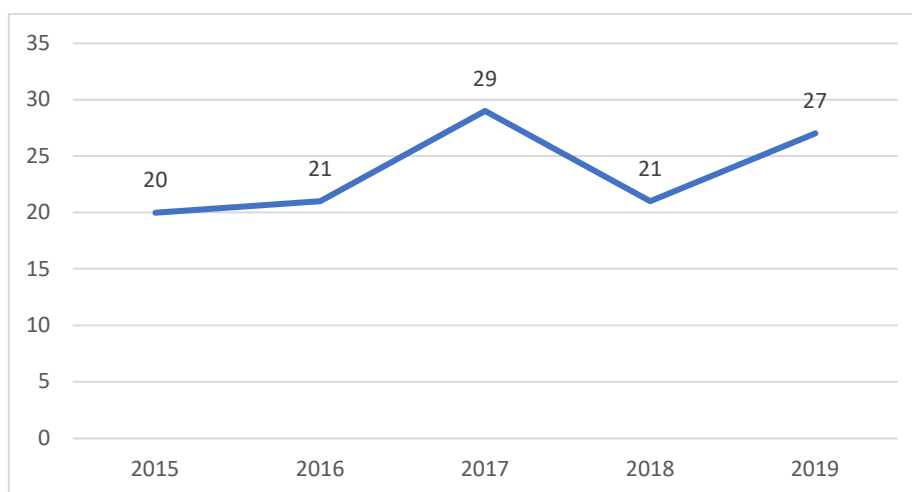
¹⁹ Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 68.

II.6.5 Wsparcie asystenta rodziny

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy z rodziną koncentrują się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy współpracy przedstawicieli placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i innych instytucji działających na rzecz rodziny (Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorów).

W Gminie Stargard w 2019 r. zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy objęli swoją opieką 27 rodzin, w których było 70 dzieci. Liczba asystentów rodziny od 2015 r. nie uległa zmianie. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta wynosiła, w analizowanym okresie, powyżej 20 rodzin każdego roku. Na koniec 2019 r. z usług asystenta rodziny korzystało 16 rodzin. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 22 miesiące. Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania tych rodzin i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego oraz osoby objętej wsparciem asystenta. Praca asystenta koncentrowała się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnych sytuacji życiowych rodzin, w których wychowywane są dzieci. Głównym celem asystentury było podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Wykres 15 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stargard za 2019 r., s. 38.

Zadaniem Gminy jest współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Gmina wspólnie z powiatem ponosi koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. W roku 2019 Gmina Stargard dofinansowała koszt pobytu 18 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej i 2 dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Wydatki na tę formę pomocy wyniosły 137.825 zł²⁰.

W Gminie Stargard wzrasta liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, w których małoletni są pozostawieni w środowiskach dysfunkcyjnych, gdzie narażone jest ich życie i zdrowie, a także prawidłowe funkcjonowanie w dorosłym życiu. Niepokojący jest fakt, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych dotyczy w znacznej części młodych, niezaradnych życiowo matek, wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych, które nie mając dobrych wzorców z własnych rodzin, wchodzą w kolejne, nietrwałe związki. Takie rodziny muszą zostać objęte wsparciem asystentów rodziny, bowiem pozostawienie rodzin bez pomocy może skutkować odbieraniem dzieci z rodzin biologicznych i umieszczaniem w pieczy zastępczej.

II.6.6 Dożywianie

W ramach świadczonej pomocy materialnej dla mieszkańców Gminy Stargard z pomocy na dożywianie dzieci i rodzin z Programu „Posiłek w szkole i w domu” skorzystało w 2019 r. ogółem 113 rodzin, w tym 209 dzieci. W analizowanym okresie ostatnich 5 lat, zmniejszeniu uległa liczba rodzin korzystających z dożywiania o 58 oraz o 80 dzieci. Kwota zasiłku na dożywianie wyniosła w 2019 r. 327 120 zł i była niższa o 18 835 zł w porównaniu do kwoty z 2015 r.

Tabela 17 Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem dożywiania w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba dzieci	289	290	239	223	209
Liczba rodzin	171	172	138	120	113
Kwota zasiłku na dożywianie	345 955,00	305 781,00	318 570,00	303 235,00	327 120,00

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

²⁰ Raport o stanie Gminy Stargard za 2019 r., s. 110-111.

II.6.7 Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskie Karty”

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, którą określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”²¹. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny (GZI) działa na podstawie uchwały Rady Gminy, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Stargard, a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Zespół tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W 2019 r. do przewodniczącego GZI wpłynęły 44 formularze „Niebieska Karta A” w tym:

- 38 formularzy założonych było przez przedstawicieli policji,
- 3 przez przedstawicieli pomocy społecznej,
- 1 przez przedstawiciela oświaty,
- 1 przez przedstawiciela ochrony zdrowia,
- 1 przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W okresie sprawozdania procedurę wszczęto na podstawie 37 zgłoszeń, a 7 formularzy zostało ponownie założonych w toku trwania tej samej procedury. Kontynuowanych z lat wcześniejszych było 11 procedur. W 2019 r. zakończono 38 procedur „Niebieskie Karty”:

- 19 – ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- 19 na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy.

W 2019 r. utworzono 37 grup roboczych, które odbyły 104 posiedzenia. Grupy pracowały ze 142 osobami, w tym 49 kobietami, 51 mężczyznami i 42 dziećmi. Pomocą grup roboczych zostały objęte 44 rodziny. Członkowie grup roboczych sporządzili 44 formularze „Niebieska ”, w tym:

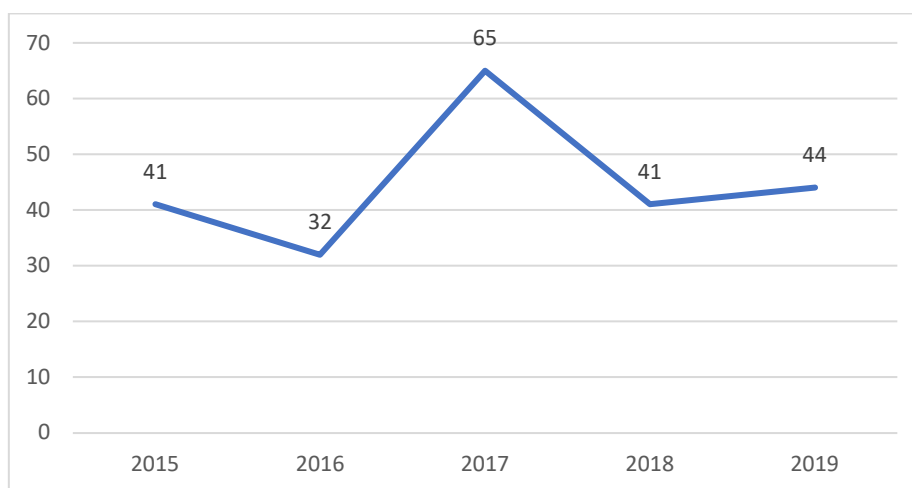
- 28 formularzy „Niebieska Karta C” (z osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie),

²¹ Dz. U. Nr 209, poz. 1245.

- 16 formularzy „Niebieska Karta D” (z osobami, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc)²².

W analizowanym okresie lat 2015 – 2019 odnotowano w Gminie Stargard spadek liczby „Niebieskich Kart”. Najwięcej odnotowano ich w 2017 r. (65 procedur). Na koniec 2019 r. w trakcie realizacji było 10 procedur „Niebieskie Karty” przy 44 procedurach, które wpłynęły do Przewodniczącego GZI w ciągu roku.

Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie wynika, że w analizowanym okresie lat 2015-2019 wzrasta liczba interwencji policji na terenie Gminy Stargard. Głównie wzrostowi uległy interwencje publiczne, przyjmując w 2019 r. wskaźnik 1 229 interwencji, czyli o 573 więcej niż w 2015 r. Ogółem liczba interwencji domowych zmniejszyła się na terenie Gminy z 323 w 2015 r. do 207 w 2019 r.

Tabela 18 Interwencje policji w Gminie Stargard w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
interwencje publiczne	656	773	590	1 015	1 229
interwencje domowe	323	219	139	249	207
RAZEM:	979	992	729	1 264	1 436

Źródło: Opracowanie własne, dane z GOPS w Stargardzie

²² Dane z GOSP w Stargardzie.

W 2019 r. w Gminie Stargard stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 226 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1 000 mieszkańców odnotowano 16,44 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie wynosi 69,20%. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy Stargard najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,24 (wykrywalność 59%) oraz przeciwko mieniu - 7,70 (wykrywalność 45%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,60 (99%), o charakterze gospodarczym - 1,86 (96%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,57 (86%)²³.

II.7 Zjawisko wykluczenia społecznego

Społeczeństwo, w którym egzystuje współczesny człowiek, jest nie tyle trudne co bardzo złożone. Dlatego też wiele ludzi nie radzi sobie z różnymi trudnościami natury osobistej i społecznej. Wielu z nich doświadcza **wykluczenia społecznego** definiowanego jako efekt różnego rodzaju upośledzeń społecznych, wskutek których jednostka lub grupa nie może w pełni uczestniczyć w życiu gospodarczym, społecznym, ekonomicznym i politycznym społeczeństwa, do którego należy. Podmiotem wykluczenia społecznego jest przede wszystkim jednostka, która na drodze realizacji własnego *humanitas* została wykluczona w sposób przez siebie zawiniony, lub doznała wykluczenia z powodu słabej polityki państwa. Do najważniejszych problemów lokujących się w obrębie wykluczenia autor zalicza: niepełnosprawność, bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, samotność i ubóstwo. Przywołane powyżej obszary wykluczenia zostały scharakteryzowane oraz podjęto próbę wskazania pomocy jednostkom, które stały się ofiarami wykluczenia. W ramach pomocy społecznej ważne miejsce zajmują pracownicy socjalni, którzy jako jednostki wykształcone i kompetentne mogą wpływać na lepsze życie człowieka.

Zjawisko wykluczenia społecznego często utożsamiane jest z ubóstwem, biedą, deprivacją potrzeb, czy też pauperyzacją. Jednak pomiędzy tymi zjawiskami nie można postawić znaku równości, mimo że w dużym stopniu się pokrywają, zwłaszcza na płaszczyźnie ekonomicznej. Osoby ubogie nie muszą być wykluczone, ale również należy wskazać, że osoby wykluczone nie zawsze pozbawione są odpowiednich środków do zaspokojenia potrzeb, a ich wykluczenie

²³ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stargard#poziom-przestepczosci

może mieć pozaekonomiczny charakter. Najprościej jest traktować wykluczenie społeczne jako zespół elementów życia codziennego związanych z sytuacją ekonomiczną oraz społeczną, w której osoby nie są w stanie realizować swoich potrzeb, w wyniku czego ich uczestnictwo w życiu zawodowym oraz usługach kulturalnych, oświatowych, zdrowotnych, a także związanych z czasem wolnym jest poważnie ograniczone. Wykluczenie powoduje znaczne utrudnienie, a niekiedy wręcz uniemożliwienie jednostce pełnienie ról społecznych zgodnie z prawem, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie dóbr oraz zdobywanie dochodów. Z ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym wynika, że wykluczenie jest sytuacją życiową, w której gospodarstwa domowe nie są w stanie realizować potrzeb, co prowadzi do ich ubóstwa, a w efekcie pozbawienia możliwości uczestnictwa w życiu codziennym.

Zdiagnozowane grupy społeczne zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie Stargard to:

- bezrobotne kobiety oraz osoby długotrwale bezrobotne
- osoby starsze, schorowane i niepełnosprawne
- osoby ubogie, cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa
- osoby i rodziny borykające się z problemami rodzinnymi, w tym z problemami opiekuńczo-wychowawczymi lub borykającymi się z prowadzeniem własnego gospodarstwa

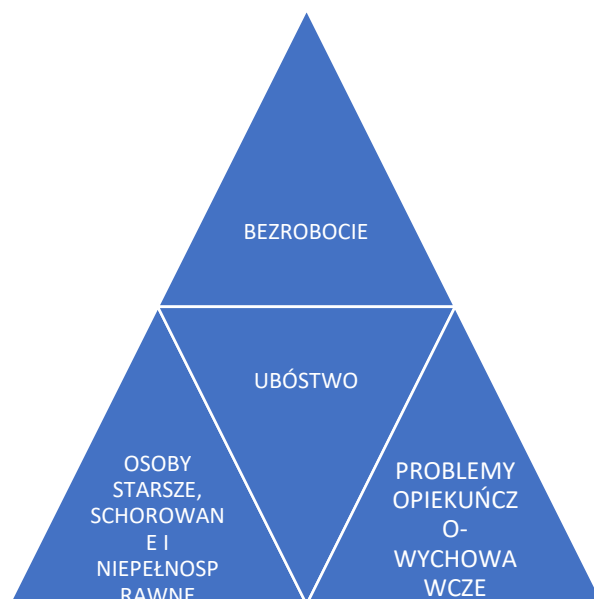
Sztandarowym celem niniejszej diagnozy, przygotowywanej w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2025, jest **podjęcie i prowadzenie aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bądź izolacją społeczną** oraz przeciwdziałanie zasygnalizowanym problemom społecznym wraz z ich przewidywaniem i konstruowaniem odpowiednich rozwiązań. Zwrócenie uwagi na problematyczne kwestie społeczne pozwoli na osiągnięcie lepszej efektywności w dalszej perspektywie, co przełoży się na stworzenie optymalnych warunków do życia zgodnie z celem strategicznego działania Gminy Stargard.

II.8 Piramida problemów społecznych

Pod pojęciem problemów społecznych kryją się przede wszystkim różnego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Główne problemy społeczne, którym należy przeciwdziałać, aby utrzymać wysoką jakość życia wśród

mieszkańców Gminy Stargard, zostały przedstawione w formie piramidy. Problemy zostały podzielone na trzy sekcje, ponieważ w ich obrębie występowanie pojedynczych kwestii społecznych nawiązuje do pozostałych i wzmacnia prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Zgrupowanie ich w danym obszarze świadczy o sprzężeniu zwrotnym, jakie może między nimi zachodzić. Można tutaj mówić także o sieci współzależności problemów społecznych pomiędzy poszczególnymi sekcjami lub w sposób całościowy o piramidzie problemów społecznych, co prezentuje poniższy schemat.

Schemat 1 Piramida problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne

II.9 Uszczegółowienie problemów społecznych w kontekście celów

Rozwiązywanie problemów społecznych wymaga dokładnego ich zrozumienia, poznania ich genezy oraz przebiegu, aby skutecznie im przeciwdziałać. W Gminie Stargard zdiagnozowano najważniejsze problemy, z jakimi musi przeciwstawić się samorząd lokalny oraz instytucje świadczące usługi na rzecz lokalnej społeczności. Wskazane problemy społeczne oddziałują na siebie, doprowadzając często do zjawiska wykluczenia społecznego. Zatem należy podjąć odpowiednie środki zaradcze, aby dążyć do minimalizowania tych niepożądanych zjawisk społecznych, które posiadają największy wpływ na wykluczenie mieszkańców z życia społecznego.

Poniżej prezentowane są sugerowane rozwiązania w kontekście pojawiających się problemów społecznych.

Przeciwdziałanie ubóstwu

Korzystanie z pomocy społecznej jest wskaźnikiem tego, że społeczeństwo nie radzi sobie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb, albo też posiada wrodzoną postawę bierną. Zjawisko ubóstwa często wynika z braku aktywności zawodowej. Te dwa aspekty są ściśle ze sobą powiązane, dlatego odpowiednio przygotowane programy przystosowawcze, mogą stanowić podstawę do zminimalizowania zjawiska ubóstwa. Programy powinny zawierać wskazówki jak zadbać o swoją sytuację materialną, ponieważ długotrwałe pobieranie świadczeń socjalnych może wywołać wyuczoną bezradność. Konieczne jest dopasowanie do potrzeb odpowiednich działań socjalnych i umiejętne dysponowanie wsparciem finansowym.

Walka z bezrobociem

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do wyeliminowania, w perspektywie długofalowej może dotyczyć osób, które obecnie znajdują się w wieku przedprodukcyjnym. Bezrobocie jest znaczącym problemem społeczno-gospodarczym, a jego rozwiązanie jest pilnym i długofalowym zadaniem Gminy oraz instytucji, firm i organizacji. Przede wszystkim konieczna jest aktywizacja mieszkańców długotrwale bezrobotnych oraz pomoc w znalezieniu pracy, udzielenie wsparcia i przedstawienie korzyści stojących za podjęciem pracy formalnej, która zapewnia ubezpieczenie na przyszłość oraz udokumentowaną ciągłość kariery zawodowej.

Zdiagnozowany wysoki poziom **bezrobocia wśród kobiet** w Gminie Stargard stanowi również niepokojące zjawisko społeczne. Odpowiednia aktywizacja i zapewnienie warunków do podjęcia pracy będą stwarzały możliwość eliminowania wysokiego wskaźnika bezrobotnych kobiet. W tym kontekście rozwój gospodarczy lokalnego rynku pracy jest szansą dla kobiet na znalezienie zatrudnienia. Ważne jest wspieranie również działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, współpraca z organizacjami społecznymi, budowanie silnego ośrodka ekonomii społecznej oraz korzystanie z różnych programów finansowanych ze środków zewnętrznych, które wspierają aktywność zawodową i społeczną kobiet, a także umożliwiają bezrobotnym kobietą powrót na rynek pracy.

Kontrolowanie procesów starzenia się społeczeństwa oraz zwiększających potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych

Seniorzy coraz liczniej zasilają piramidę struktury demograficznej. Wiąże się z tym podstawowy problem społeczny, który dotyczy seniorów, a mianowicie izolacja społeczna oraz osamotnienie, które może towarzyszyć tym osobom. Konieczne jest zatem prowadzenie działań aktywizujących osoby starsze, tak aby miały warunki do funkcjonowania i podtrzymywania więzi społecznych. Istotne jest tutaj budowanie kapitału społecznego i lokalnej tożsamości, np. poprzez współpracę międzypokoleniową, współpracę z NGO, wykorzystywanie programów senioralnych itp. Zatem polityka społeczna Gminy powinna uwzględniać fakt, że współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi będzie wzrastał, a wraz z nim potrzeby społeczne osób starszych. Istotne jest zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia. Potrzeby osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych stanowią najtrudniejsze wyzwanie polityki samorządowej. Jednakże niwelowanie tychże problemów nie stanowi wyłącznie zadania Gminy, ale również innych instytucji, ministerstw i zachowań prozdrowotnych polskiego społeczeństwa. Lekceważenie stanów chorobowych często doprowadza do długotrwałych chorób przewlekłych, które uniemożliwiają w dłuższej perspektywie dalsze zatrudnienie, a co za tym idzie otrzymywanie wynagrodzenia. Osoba chora często traci pracę, zarabia mniej, nie ma dodatkowych możliwości otrzymywania wynagrodzenia. Wówczas liczy na pomoc i wsparcie pomocy społecznej. Pojawia się zjawisko ubóstwa, jak i wykluczenia społecznego, które lekceważone może prowadzić do poważniejszych problemów. Realizacja odpowiednich programów na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych powinna opierać się głównie na ewidencjonowaniu tychże osób oraz określeniu skali ich potrzeb. Tylko odpowiednie monitorowanie sytuacji życiowej ww. osób może przełożyć się na odpowiednią, realną i terminową pomoc oraz wsparcie.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Pomoc osobom i rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz niwelowanie wszelkich problemów i patologii rodzinnych stanowi jedno z kluczowych zadań pomocy społecznej, które powinno być wspierane przez inne instytucje i organizacje. Świadczona pomoc na rzecz rodzin powinna mieć charakter kompleksowy i wieloaspektowy. Przyczyn trudności rodzinnych jest bardzo dużo, często pojawiają się one w wyniku utraty pracy, utraty małżonka, niedostosowania społecznego, ciężkiej i długotrwałej choroby. Odpowiednie i szybkie diagnozowanie występujących problemów może przeciwdziałać pogłębianiu się problemów natury materialnej, życiowej i społecznej mieszkańców. W takim

przypadku istotne jest zaangażowanie organizacji oraz samych mieszkańców. Odpowiednie programy i kampanie informacyjne stanowią jedno z działań wspierania rodzin przeżywających trudności. Zaangażowanie placówek oświatowych w proces diagnozowania problemów dzieci z terenu Gminy jest również ważnym aspektem niwelowania tych trudności. Odpowiednie wsparcie doradcze, psychologiczne i specjalistyczne powinno być dostępne dla wszystkich, a w realizację odpowiednich programów na rzecz rodzin przeżywających trudności powinni być zaangażowane przede wszystkim osoby, których problem dotyczy. Aktywizacja tych osób stanowi jedno z podstawowych zadań przezwyciężenia wszelkich trudności rodzinnych, materialnych czy społecznych.

III. Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Stargard

Ocena sytuacji społecznej mieszkańców Gminy stanowi ważne i cenne źródło informacji na temat warunków i jakości życia osób ją zamieszkujących. Jest istotnym elementem określania polityki społecznej Gminy, a wraz z diagnozą stanu istniejącego, wpływa na kształtowanie odpowiednich kierunków interwencji i działań podejmowanych w kolejnych latach. Opinia mieszkańców stanowi element partycypacji społecznej na etapie wdrażania odpowiednich działań, jakie należy zaplanować w kontekście opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W Gminie Stargard badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i sytuacji społecznej Gminy zostało przeprowadzone na przełomie grudnia 2020 r. i stycznia 2021 r. Badania przeprowadzono wśród nauczycieli uczących w placówkach oświatowych na terenie Gminy. W badaniu wykorzystano ankietę internetową. Zastosowane narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu wzięło udział 57 respondentów (nauczycieli), w tym 94,4% stanowiły kobiety (54 osoby), a 5,6% mężczyźni (3 osoby). Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (50,9%), następnie osoby w wieku 51-60 lat (36,8%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (8,8%).

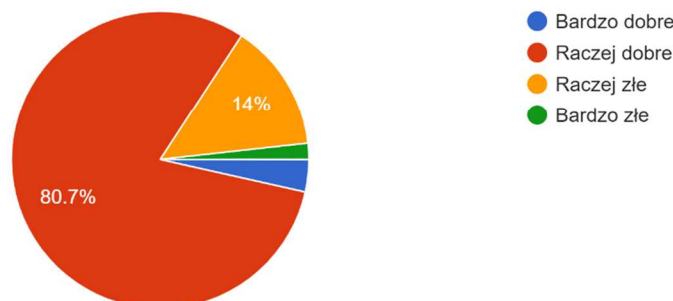
Poniżej zaprezentowane wyniki z przeprowadzonego badania.

Ocena warunków życia mieszkańców Gminy Stargard w opinii mieszkańców jest raczej dobra. 80,7% ankietowanych uważa, że żyje im się dobrze w Gminie, a 14% badanych uznało, że źle. Niewielki procent ankietowanych uznało, że warunki życia w Gminie są bardzo dobre lub bardzo złe.

Wykres 17 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Jak ocenia Pan/Pani aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

57 responses

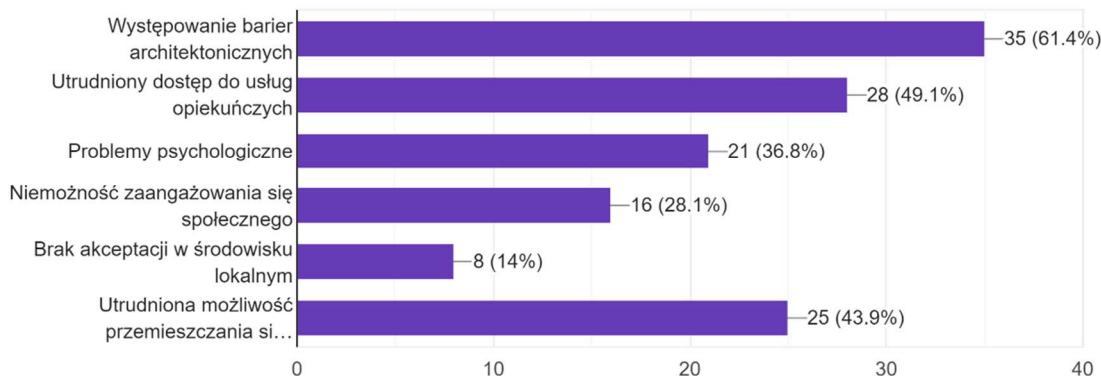
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami w Gminie Stargard w opinii mieszkańców jest trudna, z powodu występowania barier architektonicznych. Tak uznało 61,4% ankietowanych. Na drugim miejscu wskazano utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (49,1%). Następnie wskazano na utrudnioną możliwość przemieszczania się (43,9%), a także problemy psychologiczne (49,1%). 16 respondentów wskazało również jako barierę niemożność zaangażowania się społecznego, a 8 osób uznało za barierę brak akceptacji w środowisku lokalnym.

Wykres 18 Ocena problemów osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Jakie problemy napotykają osoby niepełnosprawne w gminie?

57 responses

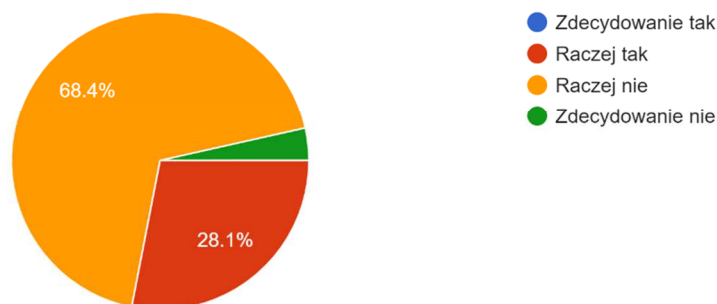
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci uznali w większości, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Stargard nie jest wystarczająca - 68,4% badanych, a 28,1% ankietowanych uważa, że jest ona wystarczająca.

Wykres 19 Ocena oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Czy według Pana/Pani oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca?

57 responses

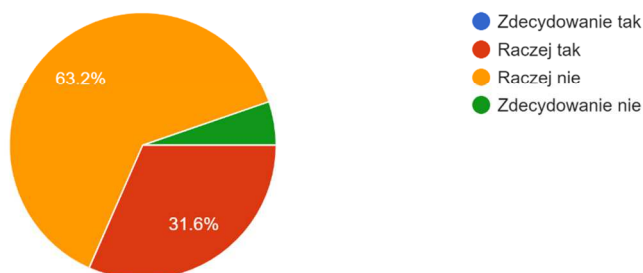
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Opinie na temat dostępności mieszkańców w Gminie Stargard do placówek opieki zdrowotnej są podzielone. 63,2% badanych uważa, że dostęp jest niewystarczający, a 31,6% badanych uważa, że jest wystarczający. Niewielki odsetek badanych uważa zdecydowanie, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest niewystarczający.

Wykres 20 Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Czy według Pana/Pani dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest wystarczający?

57 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

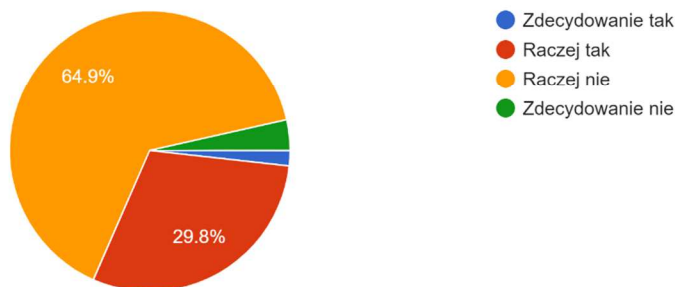
Aktywizacja osób starszych jest trudnym działaniem samorządu, który powinien zmierzać do większej aktywności mieszkańców Gminy w różnym wieku. Według respondentów, na terenie Gminy Stargard nie są podejmowane odpowiednie działania mające na celu aktywizację

głównie osób starszych. Uważa tak 64,9% ankietowanych. Z kolei 29,8% badanych uważa, że takie działania są podejmowane.

Wykres 21 Ocena działań aktywizujących osoby starsze w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Czy według Pana/Pani na terenie gminy podejmowane są odpowiednie działania mające na celu aktywizację osób starszych (seniorów)?

57 responses

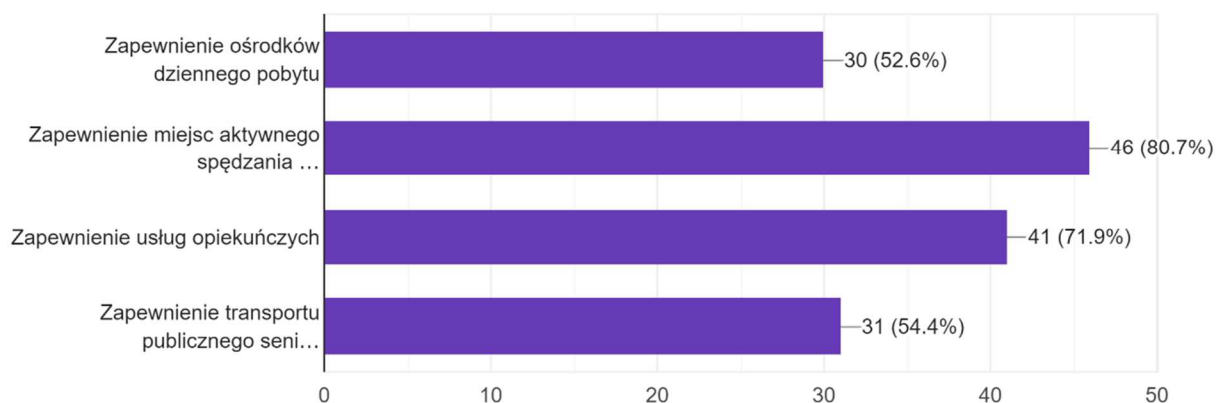
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród odpowiedzi dotyczących wskazania działań aktywizacyjnych, niezbędnych do podjęcia na rzecz seniorów, wskazano jako najważniejsze: zapewnienie miejsc aktywnego spędzania czasu dla seniorów (80,7%) oraz zapewnienie usług opiekuńczych dla osób starszych (71,9%). Następnie zapewnienie transportu publicznego dla seniorów (54,4%) oraz zapewnienie ośrodków dziennego pobytu (52,6%). Zatem główne potrzeby osób starszych wynikają z potrzeby zapewnienia im odpowiednich miejsc, gdzie aktywnie będą mogli one spędzać swój wolny czas.

Wykres 22 Działania aktywizujące niezbędne do podjęcia na rzecz seniorów w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Proszę o wskazanie wszystkich działań aktywizacyjnych niezbędnych do podjęcia dla seniorów, na terenie gminy

57 responses

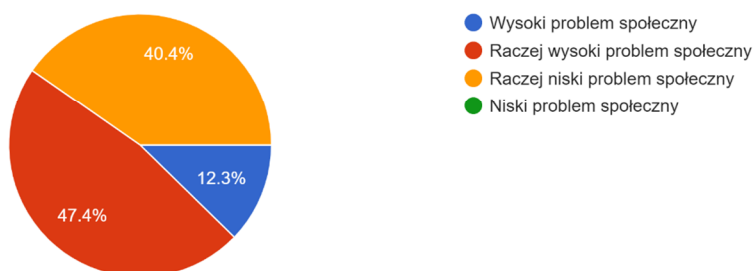
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kwestie występowania problemu uzależnień na terenie Gminy Stargard, w ocenie ankietowanych, stanowią raczej wysoki problem społeczny (47,4%). Uzależnienia jako wysoki problem społeczny uznane zostały przez 12,3% badanych, a 40,4% respondentów uważa, że problem uzależnień na terenie Gminy nie stanowi poważnego zagrożenia dla mieszkańców.

Wykres 23 Ocena występowania problemu uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Proszę o ocenę występowania problemu uzależnień na terenie gminy:

57 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

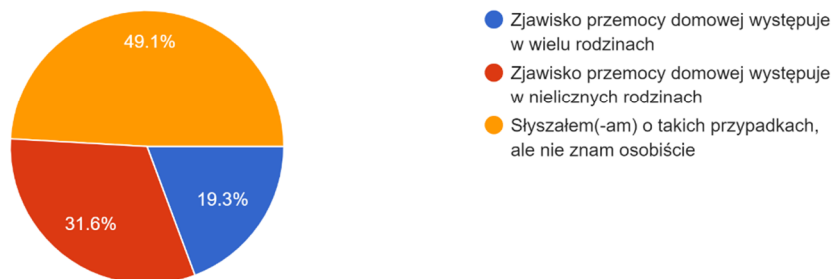
Zjawiska przemocy w rodzinie występują coraz częściej na terenie Gminy Stargard. Świadczy o tym utrzymująca się od kilku lat wysoka liczba „Niebieskich Kart”. Również 19,3% ankietowanych osób uznała, że zjawisko przemocy stanowi poważne i często spotykane zjawisko na terenie Gminy. Ale innego zdania są pozostali respondenci. Aż 49,1% badanych

uznało, że słyszało o takich zachowaniach i zjawiskach, ale osobiście ten problem ich nie dotyczy. Z kolei 31,6% osób biorących udział w ankiecie ocenia występowanie zjawiska przemocy w rodzinie jako marginalne.

Wykres 24 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Proszę o ocenę występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy:

57 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu określili negatywne zjawiska, jakie zauważają na terenie Gminy Stargard, w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jako najważniejsze wskazali zaniedbania wychowawcze (86%). Ponadto za problemy uznano niszczenie mienia publicznego (50,9%), palenie papierosów w miejscach publicznych (47,4%) oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (40,4%). Rzadziej dostrzegane są takie problemy społeczne jak niedożywienie dzieci (8,8%) oraz przestępczość i chuligaństwo (19,3%).

Tabela 19 Negatywne zjawiska społeczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Gminy Stargard

Wyszczególnienie odpowiedzi	Wynik odpowiedzi
Zaniedbanie wychowawcze	49 (86%)
Niedożywienie dzieci	5 (8,8%)
Demoralizacja dzieci	18 (31,6%)
Niszczenie mienia publicznego	29 (50,9%)
Przestępczość i chuligaństwo	11 (19,3%)
Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	23 (40,4%)
Palenie papierosów w miejscach publicznych	27 (47,4%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W przypadku negatywnych zjawisk społecznych, którym należałoby przeciwdziałać wskazano: aktywizację społeczną ludzi starszych – organizacja Klubów Seniora, Dziennych Domów Pomocy (63,2%), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (59,6%), poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, ułatwienia transportowe – 57,9%) oraz poprawę dostępności do opieki

medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych (54,4%) i zwiększenie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych (54,4%). Ocenę poszczególnych działań do podjęcia w Gminie przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela 20 Działania jakie należałoby podjąć w opinii mieszkańców w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy

Wyszczególnienie odpowiedzi	Wynik odpowiedzi
Poprawa dostępności do opieki medycznej, wprowadzenie gminnych profilaktycznych programów zdrowotnych	31 (54,4%)
Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	35 (59,6%)
Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, ułatwienia transportowe)	33 (57,9%)
Usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych	31 (54,4%)
Aktywizacja społeczna ludzi starszych – organizacja Klubów Seniora, Dziennych Domów Pomocy itp.	36 (63,2%)
Utworzenie klubu integracji społecznej – jako model eliminowania zjawiska wykluczenia społecznego	10 (17,5%)
Wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową)	11 (19,3%)
Propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania	18 (31,6%)
Zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym (finansowej, rzeczowej, usługowej)	14 (17,5%)
Budowa mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych	10 (17,5%)
Działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na terenie gminy	21 (36,8%)
Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie)	15 (26,3%)
Skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym	23 (40,4%)
Walka z patologiami społecznymi (narkomania, alkoholizm, inne środki psychoaktywne)	18 (31,6%)
Tworzenie przyjaznych warunków do lokowania na terenie gminy działalności organizacji pozarządowych zajmujących się problemami pomocy rodzinie	11 (19,3%)
Rozwijanie modelu wsparcia dla rodzin przeżywających kryzys i problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi poprzez upowszechnienie pomocy asystenta rodziny	23 (40,4%)
Ograniczenie bezrobocia i jego skutków, działania wspierające tworzenie miejsc pracy	19 (33,3%)
Szkolenia umożliwiające podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych długotrwale bezrobotnych (zwłaszcza w wieku 50+)	15 (26,3%)

Wsparcie pracodawców oraz przedsiębiorczości (doradztwo, szkolenia, system zachęt)	7 (12,3%)
Inwestycje w infrastrukturę (drogową, wodociągową, kanalizacyjną, inną)	24 (42,1%)
Organizacja imprez integracyjnych mających na celu aktywizację mieszkańców (np. pikniki rodzinne, itp.)	13 (22,8%)
Organizowanie lokalnych programów wspierania mieszkańców (np. grupowe ubezpieczenia od klęsk żywiołowych, stypendia dla uzdolnionych dzieci i młodzieży)	13 (22,8%)
Uruchomienie żłobka	12 (21,1%)
Promowanie i wpieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnia socjalna, przedsiębiorstwa społeczne)	5 (8,8%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Większości ankietowanych osób biorących udział w badaniu na temat oceny sytuacji społecznej w Gminie Stargard uważa, że żyje im się dobrze na terenie Gminy. Głównie dostrzegane problemy dotyczą osób z niepełnosprawnościami: brak możliwości przemieszczania się tych osób, bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Większość respondentów jest zdania, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych nie jest wystarczająca. Dużym problemem, który należałoby rozwiązać w przyszłości jest zapewnienie usług opiekuńczych dla tych osób, a także likwidacja barier architektonicznych. Dodatkowo dla osób starszych i niepełnosprawnych widoczna jest potrzeba zapewnienia odpowiednich miejsc aktywnego spędzania czasu oraz zapewnienia ośrodków dziennego pobytu.

Ponad 47,4% badanych twierdzi, że uzależnienia stanowią duży problem społecznym, dotyczący mieszkańców Gminy Stargard. Tym samym wielu z nich uważa, że problem przemocy w rodzinie występuje dość często na terenie Gminy. Respondenci zauważają również duży problem zaniedbania wychowawczego dzieci (86%) oraz niszczenia mienia publicznego (50,9%), palenia papierosów w miejscach publicznych (47,4%) i spożywania alkoholu w miejscach publicznych (40,4%) przez dzieci i młodzież. Wszystkie wymienione czynniki są skutkiem wskazanego zaniedbania wychowawczego, co może świadczyć o niewydolności rodzicielskiej oraz innych problemach związanych ze sprawowaniem opieki wychowawczo-rodzicielskiej.

W przypadku negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Stargard, którym należałoby przeciwdziałać, respondenci wskazali głównie: aktywizację społeczną ludzi starszych – organizacja Klubów Seniora, Dziennych Domów Pomocy, zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów, poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych oraz poprawę dostępności do opieki medycznej i zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Główne problemy społeczne w opinii respondentów koncentrują się wokół osób starszych, niepełnosprawnych oraz problemów występujących w rodzinach (przemoc, uzależnienia, problemy opiekuńczo-wychowawcze itp.). W związku z tym wskazane działania, które należałoby podjąć, również koncentrują się na wymienionych grupach. Widoczna jest potrzeba aktywizacji osób starszych, poprawienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, a także dalsze wspieranie rodzin, które borykają się z różnymi problemami domowymi.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym.

- Mocne strony – atuty Gminy Stargard,
- Słabe strony – słabości, bariery, wady analizowanego obszaru,
- Szanse – dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany,
- Zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju Gminy.

Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz działań społecznych.

Tabela 21 Analiza SWOT

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
1. Wzrost liczby mieszkańców. 2. Dodatnie saldo migracji wew. 3. Spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych.	1. Wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet. 2. Wzrost obciążenia demograficznego osobami starszymi.

<ol style="list-style-type: none"> 4. Spadek liczby osób bezrobotnych w grupie wiekowej do 30 lat i powyżej 50 roku życia. 5. Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. 6. Bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych, krajobrazowych oraz zabytków. 7. Predyspozycje do rozwoju turystyki. 8. Wzrost przedsiębiorczości lokalnej. 9. Bliskie położenie Gminy w sąsiedztwie Szczecina. 10. Dobrze funkcjonująca pomoc społeczna. 11. Bogata i ciekawa oferta imprez kulturalnych oraz rekreacyjnych. 12. Podstawowa infrastruktura społeczna, kulturalna i zdrowotna. 13. Dostępność placówek oświatowych. 14. Aktywna działalność klubów sportowych i organizacji pozarządowych. 15. Dobry układ komunikacyjny (drogi krajowe, powiatowe i gminne). 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Duża liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej. 4. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. 5. Występowanie zjawiska ubóstwa (jako główny powód korzystania z pomocy społecznej). 6. Mało atrakcyjny rynek pracy. 7. Brak wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. 8. Niewystarczające rozwiązania w zakresie zwalczania bezrobocia wśród kobiet (niska świadomość, lęk przed podjęciem pracy). 9. Niewystarczająco rozwinięta sieć specjalistycznych usług opiekuńczych.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury społecznej. 2. Rozwój działalności lokalnej. 3. Dofinansowanie rozwoju małego biznesu. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój Gminy w aspekcie społeczno-gospodarczym. 5. Wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości. 6. Wzrost społecznej akceptacji dla osób niepełnosprawnych i starszych. 7. Likwidacja barier architektonicznych. 8. Stosowanie aktywnych narzędzi aktywizacji bezrobotnych. 9. Rozwój turystyki i agroturystyki jako potencjału regionalnego. 10. Możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo, trudności opiekuńczo-wychowawcze. 2. Brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw. 3. Brak miejsc pracy dla osób starszych i niepełnosprawnych. 4. Dziedziczenie złych i negatywnych wzorców zachowań (status osoby bezrobotnej). 5. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 6. Pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych społecznie. 7. Pogłębiające się problemy społeczne wśród osób niepełnosprawnych i starszych.

Źródło: Opracowanie własne

V. Wizja nowej ścieżki rozwoju

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2025 jest wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej w Gminie. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki.

MISJA

Gmina Stargard to miejsce zrównoważonego rozwoju, optymalnych warunków życia, wspierającym rodzinę i osoby starsze oraz sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości.

WIZJA

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, nieaktywne zawodowo oraz seniorzy biorą czynny udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie stwierdzonym problemom społecznym.

VI. Cele strategiczne i operacyjne

Planowanie działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odnosi się do utrzymania i rozwoju społeczności lokalnej, a wraz z nią funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Celem Strategii jest określenie diagnozy społecznej, która ukierunkuje przyszłe i obecne działania na terenie Gminy Stargard, a głównym celem jest **aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie i wyważeniu problemów społecznych pod kątem ich natężenia i znaczenia społecznego to:

CEL STRATEGICZNY 1

Zintegrowany system pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia

Cele operacyjne:

- Kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
- Prowadzenie działań opartych na pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
- Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym głównie kobiet.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu regionalnym oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

CEL STRATEGICZNY 2**Zintegrowany system wspierania rodzin przeżywających trudności****Cele operacyjne:**

- Inicjowanie działań w zakresie udzielania pomocy rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
- Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży.
- Podejmowanie działań w zakresie wsparcia socjalnego i psychologicznego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.
- Realizowanie działań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi.
- Inicjowanie działań w zakresie udzielania pomocy psychologicznej różnym grupom społecznym (w tym: zagrożonym wykluczeniem społecznym).
- Zwiększenie integracji mieszkańców Gminy.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu regionalnym działającymi na rzecz profilaktyki zdrowia.

CEL STRATEGICZNY 3**Zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami**

Cele operacyjne:

- Kształcenie i zapewnienie wszechstronnego rozwoju integracji społecznej, rozwój wolontariatu.
- Monitorowanie liczby osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich sytuacji życiowych (potrzeb, oczekiwań).
- Podejmowanie przedsięwzięć w zakresie zapewnienia podstawowej opieki osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Budowanie współpracy międzysektorowej na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.
- Podejmowanie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

VII. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenia problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju Gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe dokumenty, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2025 zachowuje spójność, głównie w zakresie realizacji celów strategicznych.

Tabela 22 Spójność celów strategicznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2026	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Stargard Szczeciński na lata 2007-2020	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030
Cel 1 Zintegrowany system pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia	SPOŁECZNOŚĆ Podejmowanie działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	I cel strategiczny OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ CEL KIERUNKOWY 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu
Cel 2	SPOŁECZNOŚĆ	I cel strategiczny

Zintegrowany system wspierania rodzin przeżywających trudności	Przeciwdziałanie patologiom społecznym występującym na terenie gminy	OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ CEL KIERUNKOWY 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny
Cel 3 Zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami	SPOŁECZNOŚĆ Stwarzanie warunków dla działań na rzecz poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych	I cel strategiczny OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ CEL KIERUNKOWY 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

Źródło: Opracowanie własne

VIII. Wdrożenie celów Strategii – działania

Wdrażanie polityki społecznej polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich jest warunkiem realizacji określonych celów strategicznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi²⁴. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. W kontekście zdefiniowanych celów strategicznych niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2025, wdrożenie celów nastąpi poprzez określone działania, które przedstawione zostały w poniższych tabelach. Owe działania wyznaczają kierunki działalności samorządu lokalnego, które należy podjąć w celu minimalizacji zdiagnozowanych deficytów społecznych. Aby monitorować poprawną i właściwą realizację podejmowanych działań, określono wskaźniki ich realizacji, a także wskazano potencjalne źródła finansowania i przybliżone ramy finansowe następujących działań.

²⁴Definicja polityki społecznej z encyklopedii PWN.

Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1

Cel 1 Zintegrowany system pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia				
Lp.	Działanie	Wskaźnik	Ramy finansowe	Źródła finansowania
1	Wspieranie osób bezrobotnych podejmujących własną działalność gospodarczą, tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym i staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego.	- liczba bezrobotnych podejmujących własną działalność gosp. [≥ 1 os./rok] - liczba bezrobotnych skierowanych do realizacji prac społecznie użytecznych i staży [≥ 10 os./rok]	śr. 30 tys./rok śr. 160 tys./rok	PUP, inne środki zewnętrzne pozyskane na wsparcie osób bezrobotnych, środki własne Gminy
2	Aktywizacja zawodowa, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych m.in. poprzez szkolenia zawodowe, doradztwo, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, współpracę z PUP i potencjalnymi pracodawcami, zaangażowanie w wolontariat.	- liczba osób, szczególnie długotrwale bezrobotnych będąca klientami OPS, biorąca udział w szkoleniach lub innych formach organizowanych lokalnie [≥ 5 os./rok]	śr. 10–15 tys./rok	PUP, inne środki zewnętrzne pozyskane na wsparcie osób bezrobotnych
3	Rozwijanie ekonomii społecznej, promocja postaw aktywności i mobilności na rynku pracy.	- liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej, wolontariatów na terenie Gminy [≥ 1 /rok]	ok. 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
4	Integracja zawodowa kobiet oraz pomoc kobietom w powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim i wychowawczym, wsparcie w	- liczba kobiet podejmujących zatrudnienia [≥ 5 os./rok]	X	Środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

	opiece nad dziećmi w celu aktywizacji zawodowej kobiet.			
--	---	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Gminy Stargard, Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie

Tabela 24 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2

Cel 2 Zintegrowany system wspierania rodzin przeżywających trudności				
Lp.	Działanie	Wskaźnik	Ramy finansowe	Źródła finansowania
1	Doskonalenie systemu zarządzania w OPS, m.in. poprzez stałe podnoszenie poziomu kwalifikacji pracowników, prowadzenie szkoleń dostosowujących poziom ich wiedzy do wymogów wynikających z obowiązujących przepisów, a także potrzeb klientów Ośrodka.	- liczba szkoleń podnoszących kwalifikację kadry Ośrodka [≥ 2 os./rok] - wzrost wiedzy i umiejętności pracowniczych (o 80%)	śr. 4 tys./rok	Środki własne, inne zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
2	Działania edukacyjne i profilaktyczne, jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysowi rodziny, przygotowanie do życia w rodzinie.	- liczba kampanii społecznych, edukacyjnych przeprowadzonych na rzecz rodzin [≥ 1 /rok] - wzrost wiedzy mieszkańców (o 75%)	śr. 1-3 tys./rok	Środki własne
3	Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem	- liczba osób objętych pomocą na dożywianie [≥ 80 os./rok]	śr. 20-25 tys./rok	Środki własne

	dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z programów unijnych.			
4	Ochrona przed deprawacją, nadużyciami, przemocą i wykluczeniem społecznym, w tym zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.	- liczba pojętych inicjatyw na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed deprawacją, przemocą, wykluczeniem i niedostosowaniem społecznym oraz przestępczością w środowisku szkolnym [≥ 2 /rok]	śr. 1-5 tys./rok	Środki własne

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Gminy Stargard, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje działające w obszarze pomocy rodzinom

Tabela 25 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3

Cel 3 Zintegrowany system pomocy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami				
Lp.	Działanie	Wskaźnik	Ramy finansowe	Źródła finansowania
1	Znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania, w tym wdrożenie systemu „Dostępność Plus” w zakresie cyfryzacji i komunikacji.	- liczba usuniętych barier architektonicznych [≥ 1 /rok]	Śr. 10 tys./rok	Środki własne, inne zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

2	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne, w tym te świadczone w domu osób starszych i przewlekle chorych oraz świadczenia materialne, a także odpowiednia opieka medyczna, gerontologiczna i rehabilitacyjna.	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi [≥ 10 /rok]	ok. 100 tys./rok	Środki własne, inne zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
3	Upowszechnienie i rozwój wolontariatu, jako jedna z metod budowania integracji międzypokoleniowej i rozwijania polityki senioralnej.	- liczba wolontariuszy [≥ 1 os./rok] - wzrost wiedzy wolontariuszy na temat idei wolontariatu (o 80%)	1 tys./rok	Środki własne, inne zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Gminy Stargard, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje działające w obszarze pomocy osobo starszym, z niepełnosprawnościami

IX. Monitoring i ewaluacja

Bieżący monitoring pozwoli na eliminację niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Stargard. W ramach monitoringu prowadzone będą działania bieżące mające posłużyć sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stargard na lata 2021-2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie.

Monitoring będzie prowadzony w ujęciu corocznym, poprzez wskazanie działań, które zostały podjęte oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Bieżący monitoring zapewni skuteczną ocenę podejmowanych działań względem lokalnych potrzeb w zakresie eliminowania uwarunkowań niekorzystnych związanych ze społecznym i zawodowym wykluczeniem mieszkańców. Ewaluacja pozwoli określić stopień realizacji celów oraz wskazać dalsze działania, które będą niezbędne do efektywnego zrealizowania założeń zapisanych w dokumencie.

W przypadku wystąpienia czynników, których nie można było przewidzieć w momencie tworzenia Strategii, a są one związane ze zmianą trendów gospodarczych lub innymi kwestiami mającymi wpływ na uwarunkowania społeczne, przewiduje się możliwość wykonania ewaluacji mid-term, która będzie podstawą do zmiany zapisów Strategii. Zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

X. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć**Spis map**

Mapa 1 Położenie Gminy Stargard	5
---------------------------------------	---

Spis schematów

Schemat 1 Piramida problemów społecznych.....	47
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2015-2019	11
Tabela 2 Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach	14
Tabela 3 Liczba oddziałów i uczniów wg stanu na 30.09.2019 r. (rok szkolny 2019/2020)...	14
Tabela 4 Działalność OSP w Gminie Stargard w 2019 r.	19
Tabela 5 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Stargard w latach 2015-2019 [%].....	21
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie stargardzkim w 2019 r.	23
Tabela 7 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019	24
Tabela 8 Struktura dochodów i wydatków Gminy Stargard w latach 2017-2019	25
Tabela 9 Podmioty w rejestrze REGON w Gminie Stargard w latach 2015-2019	26
Tabela 10 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w wybranych jednostkach administracyjnych w latach 2015-2019.....	29
Tabela 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	31
Tabela 12 Kwoty wypłacanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w Gminie Stargard w latach 2015 -2019	33
<i>Tabela 13 Liczba przyznanych zasiłków stałych, celowych i okresowych w latach 2015-2019 w poszczególnych miejscowościach w Gminie Stargard.....</i>	<i>34</i>
Tabela 14 Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019.....	36
Tabela 15 Główne powody przyznania świadczeń w Gminie Stargard w 2019 r.....	37

Tabela 16 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	39
Tabela 17 Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem dożywiania w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	42
Tabela 18 Interwencje policji w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	44
Tabela 19 Negatywne zjawiska społeczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Gminy Stargard	55
Tabela 20 Działania jakie należałoby podjąć w opinii mieszkańców w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy	56
Tabela 21 Analiza SWOT	58
Tabela 22 Spójność celów strategicznych.....	62
Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1.....	64
Tabela 24 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2.....	65
Tabela 25 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3.....	66

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Stargard w latach 2015-2019	12
Wykres 2 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2015-2019.....	13
Wykres 3 Liczba udzielonych porad lekarskich ogółem w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	20
Wykres 4 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w Gminie Stargard w latach 2015-2019	21
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Stargard w latach 2015-2020.....	22
Wykres 6 Stopa bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu stargardzkiego w 2019 r... 23	
Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gosp. na 10 tys. ludności w Gminie Stargard w latach 2015-2019.....	26
Wykres 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019.....	29
Wykres 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2019 r.	30
Wykres 10 Wskaźnik deprivacji lokalnej.....	31

Wykres 11 Liczba przyznanych zasiłków stałych, celowych i okresowych w latach 2015-2019	33
Wykres 12 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2015-2019.....	35
Wykres 13 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w latach 2015-2019.....	37
Wykres 14 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2019.....	40
Wykres 15 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019.....	41
Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” w Gminie Stargard w latach 2015-2019	44
Wykres 17 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców Gminy Stargard	51
Wykres 18 Ocena problemów osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Stargard	51
Wykres 19 Ocena oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Stargard	52
Wykres 20 Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej w opinii mieszkańców Gminy Stargard	52
Wykres 21 Ocena działań aktywizujących osoby starsze w opinii mieszkańców Gminy Stargard	53
Wykres 22 Działania aktywizujące niezbędne do podjęcia na rzecz seniorów w opinii mieszkańców Gminy Stargard	54
Wykres 23 Ocena występowania problemu uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Stargard	54
Wykres 24 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie w opinii mieszkańców Gminy Stargard	55

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Gmina Stargard z lotu ptaka.....	6
Zdjęcie 2 Zespół Pieśni i Tańca „Przaśniaczka”	7
Zdjęcie 3 Plaża nad jeziorem Miedwie w Wierzchłędzie	8
Zdjęcie 4 Dwór w Małkocinie.....	9
Zdjęcie 5 Gmina Stargard z lotu ptaka (miejsowość Kiczarowo).....	10
Zdjęcie 6 Biblioteka Publiczna Gminy Stargard w Kłępinie	16

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) zobowiązuje gminę do opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Strategia zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej (art. 16 b ust. 2) zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określa cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe i wskaźniki realizacji działań.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały uważam za uzasadnione.